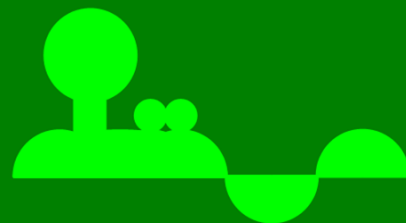

Nieuwsbrief

Landschapsbeheer Oss | December 2018 | Jaargang 18 | Nummer 76

Redactie Richard Ceelen, Dick Roza, René van Dorst, Jan Oomen | **E-mail** redactie@landschapsbeheer-oss.nl
Redactieadres Redactie Landschapsbeheer Oss, Braakstraat 46, 5345 XB Oss

Contact

Landschapsbeheer Oss

Tolstraat 3
5342 NH Oss
www.landschapsbeheer-oss.nl

Beheerder van de Tolstraat

Eric Megens
T 0612191210
E beheerder@werkplaatsnlc.nl

Voorzitter

Harry Peters
T 0653130585
E voorzitter@landschapsbeheer-oss.nl

Secretaris

Hanny Wagemakers
T 06-18353309
E secretariaat@landschapsbeheer-oss.nl

Penningmeester

Jan Ploegmakers
T 0412-641500
E penningmeester@landschapsbeheer-oss.nl

Redactie, Werving & Vrijwilligerscontact

Dick Roza
T 0412-642368
E pr@landschapsbeheer-oss.nl

Redactie & Website

Richard Ceelen
T 06-54218521
E redactie@landschapsbeheer-oss.nl

Juridisch Adviseur

Maarten Furnée
T 0412-454204
E juridischadviseur@landschapsbeheer-oss.nl

Werkplaats Natuur, Landschap & Cultuurhistorie

Henk Smouter (Projectcoördinator)
T 06-54288252
E hs@werkplaatsnlc.nl

Coördinator Beheer

Tonnie van Hooff (Projectcoördinator)
T 06-37456820
E tvh@werkplaatsnlc.nl

Landerij VanTosse

Hanny Wagemakers
T 06-18353309
E secretariaat@landschapsbeheer-oss.nl

De Stichting Landschapsbeheer Oss is gevestigd te Oss en ingeschreven bij KvK Oost-Brabant onder nummer 17105068 Rabobank Oss, NL94 RABO 0170 4198 94

Landschapsbeheer Oss

Inhoudsopgave

Nieuws Landerij VanTosse	2
Harry Peters nieuwe voorzitter	3
Afscheid	3
Tuinfeest van allure	4
Opening vrijwilligersseizoen Brabants Landschap	5
Geslaagde viering 20-jarig bestaan	5
Geslaagde Natuurwerkdag Geffens Veld	7
Waar werkten we?	8
Kort Nieuws	10
Werkgroep Landschapsbeheer	19

Colofon

Nieuwsbrief Landschapsbeheer Oss

December 2018, jaargang 18, nummer 76, oplage 555. Deze nieuwsbrief verschijnt jaarlijks in maart, juni, september en december.

Kopij

Wij nodigen graag iedereen uit om een bijdrage te schrijven voor de nieuwsbrief! U kunt uw bijdrage mailen naar redactie@landschapsbeheer-oss.nl. De sluitingstermijn voor kopij voor de volgende nieuwsbrief is 1 maart 2019.

Foto's voorpagina

Boven: natuurwerkdag Geffen (Foto: Dick Roza)
Linksonder: planten van elzen op Geffens Veld (Foto: DR)
Rechtsonder: lunch op het terras van het Putje (Foto: (DR))

Nieuwjaarsreceptie op zaterdag 5 januari

Op zaterdag 5 januari zal weer de traditionele en altijd gezellige nieuwjaarsreceptie gehouden worden op onze werf aan de Tolstraat 3 in Oss.

Iedereen welkom!!

We heten al onze vrijwilligers (ook die uit Maasdonk natuurlijk), relaties en leden van onze vriendenclub van 15.00 tot 18.00 uur welkom in onze grote partytenten, met bar en vuurkorf, om het glas te heffen op een nuttig en zinvol Nieuwjaar. En als je na een biertje of wijntje wat hongerig wordt, staat de frietwagen van de dames van "Potten met Ballen" voor je klaar met allerlei lekkere (ook vegetarische) snacks. Tijdens de receptie neemt onze voorzitter Ronald Widdershoven, die 10 jaar aan het roer stond van onze stichting, officieel afscheid en draagt hij de sleutel van onze werf over aan zijn opvolger Harry Peters, die zich in deze nieuwsbrief uitgebreid aan je voorstelt!

Nieuws

Landerij VanTosse

Einde projectperiode Landschap van Allure

Met ingang van januari 2019 komt er een einde aan een van de grootste projecten die Landschapsbeheer Oss heeft uitgevoerd: het Landschap-van-Allure-project "Landerij VanTosse".

Gebied verbeterd

De aanleg van houtwallen, fruitwallen, boomgaarden, poelen, bloemrijke bermen, boszomen, bijen- en vlinderweides en faunapassages heeft het gebied verbeterd als leefgebied voor diverse diersoorten. Maar ook op recreatief gebied is er veel verbeterd: de fruitallee is een belangrijke oost-west fietsverbinding geworden, die het Herperduin verbindt met het Geffens Veld. De twee markante entreepoorten zijn een ontmoetingsplek en startpunt voor nieuw aangelegde wandelpaden. Regelmatig terugkerende evenementen en open dagen, gekoppeld aan het landschap, dragen bij om het gebied te ontdekken en te beleven. Het zich gestaag uitbreidende Herinneringsbos krijgt een steeds grotere betekenis als plek voor bezinning en herdenking.

De graanakkers, het hopveld, het cranberryveld en de boomgaarden dragen bij aan de diversiteit en (be-)leefbaarheid van het gebied, zowel voor mens als dier. De samenwerking met lokale ondernemers heeft er voor gezorgd dat veel van onze producten in de streek verkrijgbaar zijn. De Tuinderij met het Huis Cumberland is een niet meer weg te denken ontmoetingsplaats, uitvalsbasis voor wandelingen, thuishonk voor de vele vrijwilligers, plek om werkervaring op te doen en kennis- en leercentrum geworden.

Terugkijkend kunnen we stellen dat het een heel succesvol project is geweest, dat wezenlijk heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van de zuidrand van Oss. Maar het betekent niet dat ons werk hiermee is afgelopen. Ook na afloop van de subsidieperiode blijven we werken aan het landschap met onze vrijwilligers en mensen op werkervaringsplaatsen. Het wordt nog mooier!

Henk Smouter

Landschapsinrichting Geffen-Oss

In het kader van het landschapsinrichtingsproject Geffen-Oss zijn inmiddels zo'n 35 deelprojecten gedefinieerd. Samen met Landschapsbelang Maasdonk en de SANG (Stichting Arboretum en Natuurbeleving Geffen) werkt Werkplaats NLC aan de voorbereiding en uitvoering ervan.

Nieuwe terreinen ingericht

Inmiddels zijn we met de uitvoering ervan begonnen. Tijdens de natuurwerkdag op 3 november zijn langs een deel van het Ivo van Dintherpad al 79 bomen en 150 stuks bosplantsoen aangeplant. Tijdens de gezamenlijke werkdag van Landschapsbeheer Oss en Landschapsbelang Maasdonk van 1 december (bezocht door maar liefst 48 vrijwilligers!) zijn enkele terreinen aan de Oostenakkerstraat verder ingericht met nieuwe aanplant van bosplantsoen en

zijn twee nieuwe elzensingels aangeplant op recent door de gemeente aangekochte percelen. De nieuwe aanplant vormt het begin van het herstel van de voorheen in dit gebied zo kenmerkende elzensingels, die door ruilverkavelingen grotendeels waren verdwenen. In het perceel grenzend aan het volkstuintcomplex "de Bus", waar al eerder een poel was gerealiseerd, werd ca 1000 stuks inheems bosplantsoen aangeplant, met vele besdragende en ook voor insecten belangrijke soorten als meidoorn, kardinaalsmuts, liguster, inheemse vogelkers, vuilboom, ege-lantier, gaspelboom en Gelderse roos.

Henk Smouter

Nieuwe poel in Geffens Veld (foto: Leo van Oorsouw)

Elckerlyc breidt uit

Onder begeleiding van Werkplaats NLC/Landschapsbeheer Oss is eind november begonnen met de uitbreiding van speeltuin Elckerlyc.

Kunstmatige beek

De speeltuin wordt met zo'n duizend vierkante meter vergroot in de richting van de Heihoeksingel. Die extra ruimte wordt gebruikt om een kunstmatige beek aan te leggen. De beek wordt maximaal veertig centimeter diep en daarmee geschikt als speelterrein voor alle leeftijden. Het grondwerk wordt uitgevoerd door loonwerkbedrijf de Koornbeemd, het ontwerp is ook dit keer van Omgeefmij Spielconsult uit Groningen, die 25 jaar geleden de speeltuin heeft ontworpen. De werkzaamheden worden ondersteund door vrijwilligers van Landschapsbeheer Oss, die onder meer bij de afwerking van de natuurlijke speelvoorzieningen, gemaakt van hout afkomstig uit het Herperduin, zijn betrokken. Het grondwerk zal eind december gereed zijn. Inclusief de gehele afwerking verwachten we dat in het voorjaar de uitbreiding "speelgereed" is.

Henk Smouter

Vorbereiding voor de aanleg van de beek bij de Elckerlyc (foto: Henk Smouter)

Harry Peters nieuwe voorzitter

Veel mensen hebben mij zaterdag 3 november tijdens de prachtige werkdag in het Geffens veld ontmoet en de hand gedrukt. Die eerste kennismaking, de massale opkomst, de voorbereiding en afwerking zijn voor mij een extra stimulans om het voorzitterschap op me te nemen. Ook de, sinds een jaar, wekelijkse contacten met Tonnie van Hooff en Henk Smouter hebben bijgedragen aan mijn keuze voor de verbinding met de drie stichtingen.

Dat wens ik ook in mijn nieuwe rol als voorzitter van deze drie mooie stichtingen. Verbinding leggen tussen alle gelegingen die groen en natuurbeheer hoog in hun vaandel hebben, partijen die een gedreven groep vrijwilligers en grote achterbannen vertegenwoordigen. Naar mijn stellige overtuiging beperkt zich dat zeker niet tot de gemeente Oss. Samen sterk!

Harry Peters

Afscheid

10 jaar geleden kon ik niet bevroeden dat ik 10 jaar voorzitter zou blijven van Landschapsbeheer Oss. Dat ik zo lang ben gebleven heeft alles te maken met de vrijwilligers, met jullie, met het werk in en rond de natuur van de gemeente Oss. Helaas is dat lichamelijk werk wat minder geworden, ook voor mij gaan de jaren tellen.

Met veel plezier kijk ik terug op een fantastische periode, waarin heel veel is gerealiseerd. Dat alles met behulp van fantastische collega-bestuurders en de beide coördinatoren Tonnie en Henk. Daarnaast natuurlijk de vrijwilligers. De gesprekken bij de koffie tijdens de pauze op de werkdag of op dinsdag- of donderdagmorgen in de Tolstraat of in Huis Cumberland.

Begonnen als voorzitter tijdens het 10 jarig bestaan met ca. 50 vrijwilligers en op 1 januari 2018 na 10 jaar met ca. 180 vrijwilligers. De organisatie heeft een professionaliseringslag gemaakt met 2 coördinatoren en 6 werkgroepeliders. We werken intussen in de gehele gemeente Oss in meer dan 35 projecten, natuurgebiedjes die we onderhouden en verfraaien.

Intussen hebben we ook heel grote projecten gerealiseerd, eendenkooi in Macharen, Erfdijk in Herpen, fietspaden, diverse poelen gerealiseerd, wandelroutes voor de gemeente Oss uitgezet en die onderhouden we ook net als de fietsroutes. Voor de toekomst hebben we goede afspraken met de gemeente Oss gemaakt.

Het grootste project dat we dit jaar zullen afronden is "Landerij VanTosse". In het kader van Landschappen van Allure hebben we voor dit project een mooie subsidie gekregen van de provincie. Hiervoor hebben we fantastisch veel zaken kunnen realiseren: kilometers nieuwe houtwallen, nieuwe poelen, fiets- en wandelpaden, het Herinneringsbos, fruitlanen in de Stelt nieuwe teelten zoals hop en paddenstoelen. Het bonenproject is daar ook uit voortgekomen. Met behulp van die subsidie hebben we huis Cumberland kunnen verwerven en afbouwen en de oude heemtuin kunnen verwerven en aansluiten aan wat nu de Tuinderij VanTosse is.

Ik zal vast nog een hoop vergeten, maar ik ben trots en dankbaar dat ik met deze groep vrijwilligers heb mogen werken, het is een groot voorrecht geweest. Jullie hebben me ook geweldig geholpen na het plotseling overlijden van mijn vrouw Wine. Dat heeft me heel goed gedaan.

Dankbaar ook voor het feit dat we een heel goede opvolger hebben gevonden in de persoon van Harry Peters. Ik weet zeker dat hij Landschapsbeheer Oss zal laten groeien en bloeien. De basis is er en ik neem dan ook met een gerust hart afscheid van mijn voorzitterschap. Ik neem geen afscheid van Landschapsbeheer en Landerij VanTosse, als vrijwilliger blijf ik aan deze geweldige club met geweldige mensen verbonden.

Bedankt allemaal,
Groet, Ronald.

Wat wilt u van mij weten?

Met mijn ruim 66 jaar ervaring, mijn bijna 47 jaar samen zijn met Marijke, en daaruit geboren onze dochter en zoon, en onze vijf kleinkinderen zijn voor mij belangrijke pijlers en basis, vanuit een prachtig kerkdorp bij Oss. Geboren te Wijchen in een gezin van zeven, zes jaar middelbare school bij de paters in Megen en Venray, bijna 46 jaar leren (bedrijfseconomie en management) en werken, respectievelijk in de papier- en de tabaksindustrie, als financiële man, commissaris, toezichthouder en directeur. In die werkzame jaren ben ik ook op lokaal bestuursniveau als vrijwilliger actief geweest.

Zo ben ik 20 jaar voorzitter van de restauratiecommissie van de Geffense kerk, die recent zijn voorlopig laatste restauratie achter de rug heeft en daardoor mij meer tijd geeft. Daarvoor in de plaats ben ik lid van de commissie Religieus Erfgoed gemeente Oss. Een functie die, nu Oss pilot- gemeente is geworden voor Den Haag, de komende maanden meer tijd van me zal vragen.

Ook ben ik in 1999 medeoprichter van het Sint Joris gilde in Geffen, waarvan ik nog lid ben. Diverse andere groepen binnen Geffen hadden en hebben mijn aandacht en draag ik een warm hart toe. Sinds 2011 ben ik vicevoorzitter van de Raad van Toezicht van Sint Jozefoord Nuland met de portefeuille "financiën". Vanaf 2013 ben ik lid van het consult van de zusters van het Heilig Hart in Rosmalen, nu Nijmegen.

Waar komen die groene vingers dan vandaan?

Vroeger thuis in Wijchen, kweekten wij onze eigen groente, fruit etc. en wij hadden varkens, kippen, konijnen en een houtzagerij en houthandel. Wij gingen regelmatig op pad in bos en hei. Dat is de basis. Bij de paters kreeg de aandacht voor de natuur op verschillende manieren vorm. Denk daarbij, naast educatie, aan de wandelingen langs de Maas en het werken in de kloostertuinen. Nu met het verstrijken van de jaren merk ik steeds meer dat genieten en meer tijd nemen voor de natuur mij positief beïnvloeden. Als je dat zet naast mijn bestuurlijke ervaringen dan is mijn "lot" bezegeld. Zo werd ik in 2014 voorzitter van de Stichting Arboretum en Natuurbeleving, die ik samen met mijn vriend Jan Hein van de grond tilde en welke nu tot ver buiten Geffen op handen wordt gedragen en geoesterd. Het draait daarbij vooral om verbinding leggen tussen alle belanghebbende en vasthouden aan de visie en missie.

Tuinfeest van Allure

Nou, dat hadden ze goed voor elkaar. Een fantastische avond is het geworden.

In tegenstelling tot andere jaren was de "bedankdag" voor alle vrijwilligers geen dagje-uit maar een gezellige avond dit jaar. Overdag had Landschapsbeheer Oss de organisatie op zich genomen voor een mooie dag voor alle Brabantse vrijwilligers. En dat is super goed gelukt met goede lezingen en mooie fietstochten.

Maar daar wil ik het niet over hebben. Dat doen anderen wel.

Optreden van de 'The Cherries' (Foto: Richard Ceelen)

Op 6 oktober 2018 om vijf uur in de middag werden we in de Stelt verwacht bij ons onderkomen Huize Cumberland. Meestal is het daar erg rustig overdag en vooral 's avonds. Dan zijn onze kippen "op stok", de vogels fluiten niet meer, alleen lopen er soms vossen die op zoek zijn naar voedsel, maar die hoor je niet.

Misschien een bosuil die zich nog laat horen.

Wel was er de dagen ervoor volop activiteit. Er werd een grote tent op het terrein geplaatst en andere voorbereidingen moesten getroffen worden. Er kwam toch geen circus?? !!

Nee, maar waar laat je anders 150 gasten. Hulde aan de organisatoren. Ze hadden het dik voor mekaar. Wat zag het er gezellig uit. Gekleurde lampjes, hopslingers, onze bekende banken en tafels, "hangtafels" met krukken voor de jongeren onder ons en degenen die zich jong voelen. Er was een heus podium gebouwd onder het afdak. En niet te vergeten we hadden een echte bar in de tent.

Al snel stroomde het vol met alle gasten en ieder zocht een plekje. Er is heel wat gebabbeld die avond en de sfeer was reuze gezellig. Overal blije gezichten. Dat is mooi om te zien.

Onze voorzitter Ronald Widdershoven opende de avond met een praatje en kondigde het eerste optreden van de avond aan. Dat waren drie van onze eigen mensen die vooral succes oogsten met hun eigen gemaakt lied: "Heej goade mee, dan goan we un bietje werreke" op de melodie van Gerard van Maasackers. Effe oefenen en er werd vlot mee gezongen. Het was zo leuk dat ze de avond er ook mee mochten afsluiten. Jan, Nell en Ada het was super gaaf.

Kort daarna volgde een optreden van The Cherries. Dit professionele zangtrio, bestaande uit Maaïke Widdershoven, Karen Levin en Yolanda Germain, zong in close-harmonie leuke, hoofdzakelijk Engelstalige liedjes uit de 60-er en 70-er jaren.

Ze betoverden ons met hun prachtige zang en geweldige optredens, tot drie keer toe. Uitgedost in kersenkleding of de bekende militaire pakjes zoals de Starsisters die vroeger droegen. Ze nodigden John Hurkens zelfs uit om een dansje met hen te maken. Dat ging hem goed af. Toen was de BBQ aan de beurt. We hoefden zelf niet te bakken en te braden. Heerlijk. En daardoor ook geen verbrand vlees. Het vlees en de salades waren voortreffelijk. Lekker mals en goed van smaak. Hulde aan Arie Zeegers. Intussen was het wat killer geworden en gingen de vuurkorven en de grote gasbranders aan. Dat was erg aangenaam moet ik zeggen. Kreeg ik weer een warme rug en was het aangenaam luisteren naar de Cherries. Ondertussen moest ik even denken aan onze kippen: Zouden die al dat kabaal wel zo fijn vinden? Onze DJ, Frans Hol, zette de speakers soms flink open. Gelukkig hebben de burens er niet veel last van gehad, want rond 21 uur was het feestje afgelopen.

Wat was het aardedonker geworden op het terrein. Toen we naar huis gingen stonden er langs de toegangsweg links en rechts overal waxinelichtjes om ons weer een veilig thuis te bezorgen. Dat was een prachtig gezicht en een geweldige afsluiting van deze mooie avond.

Maria Michiels

Genieten van de BBQ (Foto: Dick Roza)

Jan, Ada en Nel met hun versie van "Heej goade mee". De gehele songtekst is te vinden op pagina 14 van deze nieuwsbrief. (Foto Richard Ceelen)

Opening vrijwilligersseizoen Brabants Landschap

Op zaterdag 6 oktober mocht Landschapsbeheer Oss, als hommage aan haar 20-jarig bestaan, als gastheer optreden van de jaarlijkse openingsdag van het vrijwilligersseizoen van Brabants Landschap. De bijeenkomst vond plaats in restaurant 't Putje aan de Willibrordusweg, waar we in 2008 ook ons 10-jarig bestaan vierden.

Thema "We are Food"

Zo'n 70 Brabantse vrijwilligers, afkomstig uit, o.a. Nuenen, Valkenswaard, Roosendaal, Schijndel, Oisterwijk, Rucphen, Reusel, Boxmeer en Liempde, aangevuld met een dertigtal van onze eigen vrijwilligers, werden om 9.30 uur ontvangen met koffie en cranberryflappen. Na welkomst- en openingswoorden van Jan Baan, directeur van Brabants Landschap en wethouder Johan van der Schoot, werd de ochtend gevuld met een aantal lezingen die in het teken stonden van het thema "We are Food". Voorzitter Ronald Widdershoven beet het spits af met een overzicht van alle activiteiten van Landschapsbeheer en vervolgens hield streekhistoricus Henk Buijks een vurig pleidooi voor de restauratie van het in 2016 ontdekte oude sluisje in Keent. Hij bood een "bidboek" aan over dat project aan Jan Baan, Johan van der Schoot van de Gemeente Oss en Ernest de Groot van Waterschap Aa en Maas, drie partijen die het herstel van het sluisje financieel zouden moeten gaan faciliteren. Voor de koffiepauze, waarbij de rest van de 160 - door de bakkers Lamers gebakken - cranberryflappen rap verdween, was er nog een grote verrassing voor Emiel Rijken, tot voor kort coördinator vrijwilligerswerk bij Brabants Landschap. Want, nadat onverwachts een aantal familieleden tevoorschijn kwamen, werd hij door wethouder Toine van de Ven van de gemeente Vught tot "Lid in de Orde van Oranje Nassau" benoemd.

Voorzitter Brabants Landschap, Jan Baan spreekt het openingswoord (Foto: Ernest de Groot)

Fietstocht langs projecten

Vervolgens sprak Henk Smouter over Landerij VanTosse, Hendrik Hoeksema, van ZLTO, over de Transitie van het Landelijkgebied en Cindy Hagenstein, beleidsmedewerker van de Gemeente Oss, over "We are Food". Marjolein Jeltema, coördinator vrijwilligerswerk van Brabants Landschap, besloot de lezingenochtend met mededelingen. Na de broodjeslunch in het restaurant en op het terras van 't Putje, was het tijd voor een fietstocht met gehuurde fietsen. Leo de Hoogt, Hans Hamersma, Menno van der Most en Arnold van de Wetering zorgden voor een voortreffelijke voorbereiding en uitvoering van die fietstocht. De 70

deelnemers aan de tocht konden kiezen uit twee fietsroutes. Eén route ging naar het Vorstengrafmonument, de Zevenbergse grafheuvels en het bosinrichtingsproject bij het Ganzenven, waar respectievelijk stadsarcheoloog Richard Jansen en gemeentelijk vrijwilliger Annemargriet Lok uitleg gaven. De andere route ging door de Stelt/Landerij VanTosse, waar Henk Smouter en Ronald Widdershoven alles vertelden over het herinneringsbos, cranberry- en hopveld, de toegangsmonumenten en Landerij VanTosse. Weer terug na de fietstocht was er bij 't Putje nog een borrel met hapjes als afsluiting van de dag.

Dick Roza

Deelnemers van de fietstocht bij Landerij VanTosse (Foto: Brabants Landschap)

Geslaagde viering 20-jarig bestaan

Landschapsbeheer Oss kan terugzien op een zeer geslaagde vieringsdag van haar 20-jarig bestaan op zaterdag 6 oktober. Veel van onze vrijwilligers droegen aan het succes bij!

Dank aan iedereen

Zowel bij de opening van het vrijwilligersseizoen van Brabants Landschap 's-ochtends in restaurant 't Putje, als bij de fietstocht 's-middag en bij de barbecue 's-avonds in de tuinderij, liep alles op rolletjes, mede dankzij de inzet van veel van onze vrijwilligers, zowel bij de voorbereiding als bij de uitvoering. Het bestuur dankt die vrijwilligers voor hun grote inzet. Ook nog dank aan de drie fraaie zangeressen van The Cherries, die op onnavolgbare wijze de swingmuziek uit de jaren 40 weer tot leven brachten en aan cateraar Arie Zeegers uit Oss, die voor voortreffelijk barbecuevlees zorgde. De feestgangers, verslonden maar liefst 150 stuks gamba-spiesen, biefstukspiesen, filetrollertjes op stok, biefburgers en kipspies-brochettes. Alles geardeerd met diverse sauzen, salades, tapasbrood, tapenades en kruidenboter. De door verhuurbedrijf De Zwaan uit Oss geleverde pagodetent van 10 x 15 meter, bood, mede door ook onze eigen versieringen, een gezellig onderdak.

Dick Roza

Natuurcompensatieprojecten N329

In het kader van de natuurcompensatie N329 zijn diverse maatregelen voorzien die tot doel hebben de gehele zgn. Zuidelijke Geledingszone van Oss in te richten als robuuste ecologische verbindingzone tussen het Herperduin en de Geffense bosjes/Geffens veld.

Nieuwe poelen

De maatregelen omvatten onder meer de realisatie van een "blauwe" (natte) verbinding en de realisatie van faunavoorzieningen onder de N329, Nieuwe Hescheweg en Cereslaan.

Als onderdeel van de realisatie van de natte verbinding, belangrijk als leefgebied en migratiezone voor met name amfibieën, worden er diverse nieuwe poelen gegraven. In het Docfabos is reeds een nieuwe poel gerealiseerd nabij de zandverstuiving en zijn de bestaande Appel- en Prui-menpoel opgeschoond. Langs de Willibrordusweg en de Munlaan worden enkele door de gemeente aangekochte percelen als natuurgebied ingericht, met nieuwe poelen, bloemrijk grasland en nieuwe wandelpaden. Diverse watergangen aan de rand van industrieterrein Vorstengraf-donk worden bovendien voorzien van natuurvriendelijke oevers.

Belangrijke schakel is ook de herinrichting van een gebied achter het voormalige terrein van Nooijen, van belang omdat dit een onderdeel is van de herinrichting van de voormalige Osse beek, die door het laaggelegen gebied tussen Willibrordusweg en Sint Wilpertsiaan liep. De werkzaamheden worden door Werkplaats NLC, in samenwerking met de gemeente Oss, gecoördineerd en worden begin 2019 uitgevoerd.

Fiets- en wandelpad tussen Nieuwe Hescheweg en Sint WilpertsiaanW (Foto: Dick Roza)

Dassen tunnel en klein wild tunnel

De faunavoorzieningen onder de Nieuwe Hescheweg zijn reeds uitgevoerd als onderdeel van het project Landerij VanTosse, in december 2018 worden twee faunavoorzieningen, een dassentunnel en een kleinwildtunnel, onder de Cereslaan gerealiseerd onder regie van de gemeente Oss. Onderdeel van de faunavoorzieningen is ook het geschikt maken van de aanloopgebieden. Hiertoe zijn in 2018 percelen aan de oostzijde van de Cereslaan aangekocht, die inmiddels door Landschapsbeheer Oss zijn ingericht als natuurlijk grasland met begeleidende struweel zomen. Naast het natuurcompensatiedeel van de maatregelen is ook, ten behoeve van de recreatieve voorzieningen, het ontbrekende gedeelte van de oost-west fietsverbinding

tussen de Geffense bosjes en het Herperduin aangelegd. Het betreft het gedeelte tussen de nieuwe Hescheweg en de Sint Wilpertsiaan. Fietsers kunnen nu vanaf de Benedictuslaan via een heringerichte oversteekplaats hun weg vervolgen door het bosgebied aan de oostzijde.

Henk Smouter

Vrijwilligersdag Arboretum Geffen

Zaterdag 17 november hadden een twintigtal Geffense vrijwilligers van het Arboretum aan de Kerkestee in Geffen weer hun jaarlijkse onderhoudsdag op het mooie boommenpark.

Tal van karweitjes te doen

De vrijwilligersdag geldt al jaren als opmaat voor de boomplantdag, de zondag daarna, maar de boomplantdag op zondag 18 november moest dit jaar helaas worden uitgesteld, omdat de toestemming van de gemeente Oss voor de uitbreiding van het terrein helaas niet tijdig rond was. Maar bij de volgende boomplantdag, die gepland is op zondag 17 februari 2019, zal de - zo broodnodige - uitbreiding van het Arboretumterrein natuurlijk wel voltooid zijn. Op de vrijwilligersdag werden boomspiegels schoongemaakt en bemest, taluds gemaaid, boombanden nagekeken, onkruid gebrand, enkele vlierstruiken en populieren weggezaagd, wilgen geknot en graffiti verwijderd. De opening van de werkdag werd (in het jack van Landschapsbeheer) gedaan door Harry Peters die nu, naast voorzitter van het Arboretum, óók voorzitter van Landschapsbeheer Oss is. Hij deelde mee dat onze stichting vanaf volgend jaar het onderhoud aan het Arboretum gaat overnemen.

Dick Roza

Opening Spaander Straatsche Akkers

De Spaanderstraat is voor Berghem eeuwenlang de belangrijkste doorgangsroute geweest, vanuit Grave via Schaijk, Berghem naar Oss en Den Bosch. Het is dan ook niet zo verwonderlijk, dat op 3 oktober jl. de opening plaatsvond van de Spaander Straatsche Akkers. In aanwezigheid van een vijftigtal genodigden en geïnteresseerde inwoners verrichtte wethouder Johan van der Schoot de officiële opening met een toepasselijke speech en het loslaten van een aantal schapen in het gebied.

De schapen worden losgelaten (Foto: heemkundekring 'Berghs Heem)

Behoud van open karakter

Vervolgens sprak Pieter van Houten, voorzitter van de dorpsraad Berghem, een woordje uit. Hierin kwam naar voren, dat het plan Spaander Straatsche Akkers een gezamenlijk plan is van de gemeente Oss, dorpsraad Berghem, Stichting Landschapsbeheer en de bewoners van Berghem. Uitgangspunt van dit plan is het behoud van een open karakter tussen Berghem en Oss met een landschappelijke uitstraling. Het is een mooi, nieuw open landschapsgebied geworden tussen Berghem en Oss, waarin plaats is voor allerlei initiatieven van de inwoners van Berghem.

Het basismodel is gereed: wandelpaden, zonnebloemen die energie opwekken, diverse soorten beplantingen en akkerbouw, Green Junkies, schapen, speeltoestellen en informatiepanelen. Maar het basismodel mag en kan uitgroeien. Bewoners mogen mee participeren door middel van het uitvoeren van projecten. Er gaat bijvoorbeeld nog een kunstwerk vanuit Beeldend Berghem geplaatst worden. Indien mogelijk, is er ruimte voor een kas, een geurtuin, het houden van bijen, een tuinderij en meer ideeën omtrent de invulling van dit natuurlandschap. Indien gewenst, kan ieder hierover contact openen met de dorpsraad.

Pieter van Houten

Geslaagde Natuurwerkdag Geffens Veld

Voor de eerste keer in hun bestaan hebben Landschapsbeheer Oss en Landschapsbelang Maasdonk samen deelgenomen aan de landelijke Natuurwerkdag die op zaterdag 3 november gehouden werd. Het "Geffens Veld", gelegen tussen de Heesterseweg en de Bredeweg in Geffen, was voor die dag het werkveld.

Tonnie geeft uitleg over de werkzaamheden. (Foto: Rob Bouwmans)

Van "hoogdunning" in het bos tot onderwater maaien in de poel

Zo'n 80 vrijwilligers (54 uit Oss, 16 uit Geffen, Nuland en Vinkel en 8 gasten) die met het schitterende herfstweer veel zin hadden om de handen uit de mouwen te steken, verzamelden zich om half tien met koffie en koek bij onze twee partytenten, die opgesteld waren bij de grote poel aan het begin van het Ivo van Dinther wandelpad. Om 10 uur opende onze huidige voorzitter Ronald Widdershoven de werkdag en stelde daarbij gelijk zijn opvolger Harrie Peters voor, die op 1 september werd uitverkozen tot "Geffenaar van 2018". Harrie stelt zich in deze nieuwsbrief uitgebreid aan u voor. Na het verdelen van de werkzaamheden door coördinator Tonnie van Hooff, spurte iedereen naar zijn uitverkoren werkplek. Er werden een stuk bos, een poel, singels met bosplantsoen en veel vruchtdragende planten onder handen genomen en de aanplant van

maar liefst 70 forse nieuwe bomen verzorgd. Gerard Gerits, voorzitter van de Geffense club, had de boom- en plantkeuze gemaakt. Er werden 17 zware zomereiken, 10 walnoten, 21 ruwe berken, 10 wilde peer, 2 peer legiport, 2 peer conference, 13 wilde appel, 2 Brabantse Bellefleur, 2 wilde Armgaard en 150 struiken in 8 variaties geplant. Bij de plantwerkzaamheden werden twee graafmachines en een oplegger van De Koornbeemd ingezet, zowel voor het graven van de plantgaten als voor het vervoer van de 12 jaar oude bomen met hun zware kluit.

Vele bomen werden geplant (Foto Rob Bouwmans)

Nog genoeg te doen in Geffens Veld

Tussen de middag was er, voor bij de boterhammen, natuurlijk weer de "echte" Landschapsbeheer erwtensoep, die in een heerlijk zonnetje werd verorberd. Na afloop, om twee uur, toen de bomen en struiken op hun plaats stonden, de opslag bij de poel was verwijderd, de poel onder water was gemaaid en er een mooie doorgang in een bosperceel was gekapt, werd er, mede door het bijna zomerse weer, nog lang geborrelt en nagepraat met bier, wijn, worst, chips en kaas. Tonnie van Hooff had gelijk toen hij zei dat deze gezamenlijke werkdag de beide natuurverenigingen dichter bij elkaar had gebracht! Landschapsbeheer Oss en Landschapsbelang Maasdonk zullen de komende tijd nog vaker in het Geffens Veld gaan werken. Zo zijn er plannen voor het graven van een aantal poelen, het bouwen van een vlermuizenkelder en het gedeeltelijk herstellen van een oude beek, die ooit door het Geffens Veld stroomde en waarvan op sommige plekken nog de bedding te zien is. Ook wil men een gedeeltelijk herstel van het zomerdijkje gaan realiseren, dat Geffen en Oss ooit beschermd tegen het water van de Maas. In de Ruwaard, in Oss, bij het natuurpark "Bergsche Hoeve", waar we in augustus en september nog werkten, is nog een deel van dat dijkje zichtbaar. Dat zou dan mooi kunnen aansluiten op het nog te herstellen gedeelte.

Dick Roza

Vrijmaken beplanting rondom de poel (Foto Dick Roza)

Brabant aan kop bij Natuurwerkdag 2018

De Landelijke Natuurwerkdag, die op zaterdag 3 november voor de 18e keer gehouden werd, trok dit jaar in totaal 15.800 vrijwilligers, die werkten op 611 locaties. Dat waren 1600 deelnemers en 38 locaties meer dan vorig jaar!

Enorme vlucht

De provincie Noord-Brabant ging op kop met 2041 deelnemers, op 58 locaties. Op de tweede plaats kwam Gelderland met 1912 deelnemers en op de derde plaats Zuid-Holland met 1793 deelnemers. Zeeland en Flevoland waren de hekkensluiters en eindigden met respectievelijk 753 en 545 vrijwilligers. Als je dan bedenkt, dat in het jaar 2001 in het hele land slechts 1.150 deelnemers op 80 locaties actief waren, dan zie je pas wat voor een enorme vlucht de Natuurwerkdag heeft genomen!

Dick Roza

Waar werkten we?

De afgelopen periode werkten we op een groot aantal locaties. Hierbij een kort overzicht, met extra aandacht voor de werkdag in de Pastorietuin in (Maren)-Kessel.

Hopbellen plukken (Foto: Dick Roza)

Snoeien, zagen en knotten

We begonnen op 12 september op ons hopveld in de Stelt. We knipten er de hopplanten los van de groeidraden en haalden er daarna, aan een lange tafel gezeten, de hopbellen handmatig vanaf. Ook werden er met behulp van een graafmachine van de Koornbeemd stammetjes gezaagd. Het Herinneringsbos kreeg (op 28 september) weer een opknapbeurt, evenals (op 12 oktober) de Groenendijk in Haren en de Diedense kleiputten. In het zogenaamde Lithsebos, of "De Akkeren", snoeiden, knotten, zaagden en maaiden we op 17 oktober naar hartenlust. Hetzelfde deden een week later in de Machareense eendenkooi.

Poel en gracht uitgebaggerd

Op 9 november werkten we weer op de interessante locatie bij de Pastorie (uit 1873) in (Maren)-Kessel. We knotten en zaagden langs het Kerkpad "Den Heiligen Gang" en verwijderden alle bomen en struiken langs het talud van de poel en de gracht, waarbij de eigenaars Simon en Hannah Dermijn ook meehielpen. Koffie dronken we weer op het grote terras achter de pastorie, waarbij de jarige

Na het uitdunnen van het talud (Foto: Dick Roza)

Anne Bollen op lekkere tompoezen trakteerde. Simon deelde tijdens de koffie de nieuwe (tweede) brochure uit over de pastorie en de omgeving. Daarin blijkt dat hij ook een goede dichter is, want in de brochure zijn ook enkele strofen opgenomen van gedichten uit zijn in 2015 uitgegeven dichtbundel "Door de Tijd". In de week na onze werkdag werden door de gemeente nog een aantal grote bomen langs de weg gekapt en werden de gracht en de poel uitgebaggerd, in afwachting van nieuw kwel- en regenwater. Op 14 november zetten we bij Motel de Naaldhof een poel vrij, die later werd uitgebaggerd. Vrijdag 23 november werd er weer gezaagd en geknot in het natuurgebiedje De Rietgors en als laatste werkten we, samen met de groep uit Geffen, op 1 december op het Geffens Veld naast het natuurparkje de Bergsche Hoeve. Meer hierover in het artikel "Landschapsinrichting Geffen-Oss" van Henk Smouter.

Dick Roza

Voorlichtingsavond voor onze vrijwilligers

Op 29 november organiseerde Landschapsbeheer een informatieavond voor haar vrijwilligers in multicultureel centrum de Koppellinck in Geffen. Zo'n 60 vrijwilligers, waaronder ook een aantal uit Geffen, waren hierbij aanwezig. Ze werden bijgepraat over de gang van zaken en luisterden naar een interessante lezing van waterschapbestuurder ir. Ernest de Groot.

Vrijwilligersavond in de Koppellinck in Geffen (Foto: Dick Roza)

Na de lezing de informatie voorziening

Na een welkomwoord van scheidend voorzitter Ronald Widdershoven introduceerde hij (nogmaals) zijn opvolger Harry Peters. Harry, die, naast ónze voorzitter, ook voorzitter is van de Stichting Arboretum & Natuurbeleving in Geffen en ook nog talloze andere functies in Geffen vervult, werd enkele maanden geleden tot Geffenaar van 2018 uitverkozen. Harry beloofde zijn uiterste best te doen om Landschapsbeheer Oss in de toekomst als voorzitter goed te beheren en nóg verder te laten groeien! In een apart artikel in deze nieuwsbrief stelt hij zich aan jullie voor. Vóór de pauze vertelde Ernest de Groot, dagelijks bestuurslid en locodijkgraaf van Waterschap Aa en Maas, aan de hand van beeldmateriaal alles over de relatie van "Landschap, Natuur en Water" met de nadruk op Oss en omgeving. Historisch kaartmateriaal werd afgewisseld met beelden van dijken met bloemrijke berm, beken, vennen, onder- en bovenwaterplanten, vissen, amfibieën en weidevogels. Na zijn lezing had Ernest het nog druk met het beantwoorden van talloze, vaak actuele, vragen. Na de pauze vertelden achtereenvolgens Ronald Widdershoven, Henk Smouter en Tonnie van Hooff de vrijwilligers alles over de huidige activiteiten, het vijfjarenplan en de plannen die op korte termijn gerealiseerd zullen worden. Ze mochten ook enkele vragen beantwoorden m.b.t hun functioneren en de uitbreiding van het aantal vrijwilligers en de locaties. Een glaasje na afloop gaf daarna alle gelegenheid om nog even informeel na of bij te praten.

Dick Roza

Dit is Ernest de Groot

Ernest de Groot is lid van het dagelijks bestuur van Waterschap Aa en Maas. Voor zijn inzet na de fusie tussen de Waterschappen Aa en Maas en Maaskant in 2004 heeft hij in juli 2017 de "Uniepenning" ontvangen. Hij heeft onder meer in portefeuille het beleid rondom de Peelvennen, de waterkwaliteit in landelijk- en stedelijk gebied, beekherstel, recreatie en recreatief medegebruik. Ook is hij gebiedsbeheerder voor het district Boven Aa. Ernest, die is opgeleid aan de Wageningen Universiteit in cultuurtechniek en landinrichting, was o.a. consultant, beleidsmedewerker, adviseur en wethouder van Uden. Hij is ook actief voor de partij "Water Natuurlijk". Ernest heeft ook nog een aantal nevenfuncties, zoals bestuurslid van Brabants Landschap, lid Raad van Advies IVN Noord-Brabant, IVN-consulentschap Noord-Brabant en secretaris van Landschapsbeheer Uden. Daar is hij dé man van de poelen en de wateractiviteiten en vooral ook de jeugd heeft zijn grote belangstelling. Onlangs gaf hij zijn 250e waterles bij het NME in

Den Bosch. Ook maakte hij de prijswinnende foto in de fotowedstrijd "Groen Vrijwilligerswerk" tijdens de Nationale Slootjesdag in Uden op 14 juni 2015.

Ernest was ook actief bij onze opschoondag vorig jaar. Daar sprak hij een openingswoord en hielp daarna mee met het opruimen van zwerfvuil bij het Burgemeester Deelenkanaal.

Dick Roza

2018 was een gedenkwaardig jaar vanwege ons 20-jarig bestaan en bijbehorende feestelijke activiteiten. Dankzij uw inzet en medewerking zijn vele jaren succesvol verlopen. Tevens gaan we dit jaar afscheid nemen van Ronald Widdershoven als voorzitter en heten we vanaf 2019 Harry Peters welkom als zijn opvolger.

Het bestuur wenst iedereen prettige feestdagen en een voorspoedig, gelukkig en gezond 2019!

Wij nodigen u van harte uit voor onze Nieuwjaarsborrel op zaterdag 5 januari op onze Landschapswerf, Tolstraat 3 in Oss. Een hapje en een drankje staan vanaf 15.00 uur klaar.

Kort Nieuws

“Water Natuurlijk” gaat voor natuurlijk en recreatief water!

Op woensdag 20 maart 2019 worden er weer waterschapsverkiezingen gehouden. Waterschappen houden zich bezig met veilig water, voldoende water en schoon water. Water Natuurlijk, de grootste waterschapspartij van Nederland, doet nu ook weer mee en gaat ook nog vóór meer natuurlijk en recreatief water.

Water Natuurlijk is een netwerk van natuur-, landschaps-, recreatie- en sportvisserijorganisaties. Deze koepel komt op voor het belang van de burger, het landschap en de waternatuur. Denk hierbij aan water i.r.t. tot bos, natuur, groen, landgoed, landschap, cultuurhistorie, recreatie, sportvisserij, watersport en educatie ofwel aan uw woon-, werk- en leefomgeving.

Alle waterschapspartijen zijn voor veilig water, voldoende water en schoon water. Water Natuurlijk ook, maar in het kader van integraal waterbeheer ligt de lat bij ons een stuk hoger. Daarnaast zijn wij de enige partij, die volledig voor natuurlijk en recreatief water staat/gaat. Dat doen we voor u, de burger, de recreant, de sportvisser en de natuur zelf (planten en dieren). Denk hierbij aan:

- Beheer van stevige, bloemrijke bermen, ook op onze Maasdijken;
- Verdrogingsbestrijding van verdroogde bos- en natuurgebieden;
- Beekherstel, hoogveen herstel in de Peel en wijst herstel langs breuken;
- Aanleg van ecologische verbindingzones en natuurvriendelijke oevers;
- Aanleg van vispassages/visstrappen in en visstekken langs het water;
- Meer mogelijkheden om te struinen, wandelen, kanoën en zwemmen.

Water Natuurlijk wil graag meer natuurlijk water creëren. Het betreft hier zowel een natuurvriendelijke inrichting (kronkelende beken, hout/zand

in beken, natuurvriendelijke oevers, flauwe oevers, plasdras bermen en poelen) als een natuurvriendelijk beheer (beschaudwing oevers, natuurlijk peilbeheer, extensief (alternerend) maai-beheer). Hou van Natuur, stem Water Natuurlijk. Voor een betere leefomgeving voor uzelf, uw (klein)kinderen en onze waternatuur.

Ir. Ernest de Groot
PS: like de Facebook pagina van Water Natuurlijk Aa en Maas en blijf op de hoogte van alle water- en natuurweetjes, Ernest de Groot (lid DB) en Gerrit Janssen (fractievoorzitter).

Waterschap Aa en Maas wint award “Beste Overheid 2018”

Op 19 november ontving Waterschap Aa en Maas de award “Beste Overheidsorganisatie van Nederland”. In de Ridderzaal in Den Haag nam het Waterschap het op tegen Rechtbank Rotterdam en de gemeente Heerhugowaard. Vorig jaar ging de prijs naar Staatsbosbeheer.

Voeling met samenleving
Veertig genomineerde overheidsinstanties namen deel aan de verkiezing en dienden een bidbook in. Op basis van dit document wist Aa en Maas een plek op de shortlist van tien te bemachtigen. De jury over Aa en Maas: “Een overheidsorganisatie die voeling houdt met een veranderende samenleving, die geen handhavende overheid is in de traditionele betekenis. Een partner voor inwoners en bedrijven. Die volop gebruik maakt van de nieuwe digitale mogelijkheden.” We mogen trots zijn op “ons” waterschap, waarmee ook Landschapsbeheer Oss zeer goede banden heeft! (DR)

Bakenbomen

Rijkswaterstaat staat niet langer negatief tegenover het herplanten van de bakenbomen langs de Maas. Men onderkent inmiddels de landschappelijke waarde van de bomen, zo bleek na overleg tussen de Maasgemeenten en de provincies Noord-Brabant en Gelderland.

Bakenbomen langs de Maas (Foto Theo Audenaerd)

Gemeente blij met ommezwaai

RWS voert al jaren een uitsterf beleid, waardoor al heel wat bakenbomen zijn verdwenen. De oevers van de Maas moesten aantrekkelijker gemaakt worden voor planten en dieren en de bakenbomen hadden hun navigatiefunctie voor de scheepvaart verloren. Tegen het verdwijnen van de bomen was veel verzet. Onder meer in Oss, welke gemeente in 2016 zelfs 300.000 euro beschikbaar stelde voor behoud van de voor het landschap karakteristieke bomen. De gemeente Oss is blij met de ommezwaai van de rivierbeheerder. Nu kan in brede kring gekken worden naar behoud. Het mooiste voorbeeld daarvan is dat de bakenbomen heel duidelijk in het logo staan van de Meanderende Maas, de aanstaande aanpak van het Maas traject tussen Ravenstein en Lith. Ook Theo Audenaerd, de Ravensteinse fotograaf die al jaren de bakenbomen fotografeert, is blij met de nieuwe kijk op de bakenbomen, maar hij is wel benieuwd hoe “herplant of behoud te combineren is met de nattere oevers van tegenwoordig”. “Ook moet nog bekeken worden wie straks verantwoordelijk is voor de bomen en wie het onderhoud gaat doen”, zegt hij. Bron: Brabants Dagblad van 11-9-2018. (DR)

Investeren in natuur loont

Het afgelopen jaar is er weer volop geïnvesteerd in het weidevogelgebied van de Beerse Overlaat. Dit gebied ligt midden in de polder die tussen Den Bosch en Ravenstein ligt tussen de Maasdorpen en de A59/A50, en is zo’n 7000ha groot.

Weidevogelstand opkrikken is succesvol

Al ongeveer 25 jaar wordt in dit gebied gepoogd de weidevogelstand op te krikken, welke in heel Nederland flink onder druk staat. Boeren en vrijwillige vogelaars, verenigd in de Agrarische Natuurvereniging d’n Beerse Overlaat, Brabants Landschap en de overheid slaan hier de handen ineen. En met succes, want de laatste tijd stijgt het aantal kritische soorten hier tegen de landelijke trend in. Grutto, wulp, tureluur en ook de Kievit waarden de inzet die gepleegd wordt.

Inzet en samenwerking

Die inzet bestaat voor een groot deel uit inzet van mensen, maar ook uit investeringen. Investeren zoals vergoedingen aan boeren die hun gras later maaien, niet bemesten of bespuiten en kruidenrijke graslanden beheren i.p.v. productiegrasland. Daarnaast worden er ook ingrepen gedaan in het land zelf. Het is nl. zo, dat weidevogels graag nat of drassig grasland hebben met liefst in de buurt wat kruidenrijke percelen omdat dat zorgt voor insecten: hun voedsel. Om dat te bereiken worden er percelen verlaagd of voorzien van een wallekje rondom, zodat er water op gezet kan worden. Die ingrepen plus de pompcapaciteit installeren kosten een hoop geld. Gelukkig zijn hiervoor subsidieverleners als provincie Noord-Brabant, de Nationale Postcodeloterij en Brabants Landschap, want zonder deze vormen van boeren natuur zou het niet lukken om de vogelstand in dit gebied zó te stimuleren.

Annie Martens
ANB Oost-Brabant

Maashorstboeren en bijen

Op woensdag 21 november hielden de Maashorstboeren hun najaarsvergadering. Ditmaal was gekozen voor de locatie van Imkerij- Bijenmuseum Ecopoll in Geffen, omdat er twee interessante lezingen werden gegeven over bijen.

Imkerij groeide fors

Gast spreker Pieter Breugel uit Veghel vertelde over solitaire bijen en insecten en biodiversiteit. Hij is een groot kenner op het gebied van solitaire wespen en bijen en heeft vanuit zijn jarenlange ervaring tal van publicaties op zijn naam staan. Vervolgens gaven Robert en Thea Schuurmans, die sinds 1998 in Geffen imkerij Ecopoll hebben, uitleg over de bijenteelt en de mogelijkheden daarvan. In de loop der jaren is het aantal bijenvolken dat ze beheren uitgegroeid tot gemiddeld 200 tot 300 volken, die ingezet worden voor de bestuiving van gewassen en productie van honing. (DR)

"Troeteleik" Nederlandse boom van het jaar

De "Anneville-eik" of "Troeteleik" uit Ulvenhout, in de middenberm van de A 58, is de winnaar geworden van de eerste "Nederlandse boom van het jaar verkiezing". De boom won met een overweldigende meerderheid van 2834 stemmen. De verkiezing werd georganiseerd door SBNL Natuurfonds*.

Boom doet mee aan Europese verkiezing

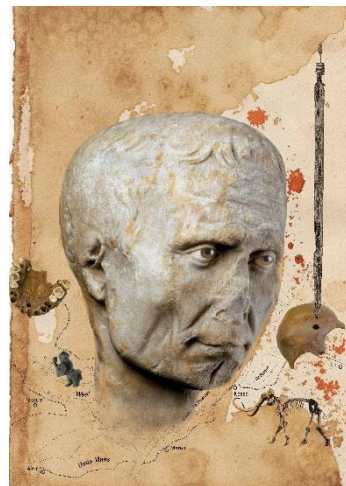
Op nummer twee eindigde de "Troostboom van Terworm", een plataan uit Heerlen met 1858 stemmen en nummer drie werd de kastanje "Makke Janne" uit Amerongen met 986 stemmen. De Troeteleik, waaraan Tony van der Meulen zelfs zijn column in het BD van 20 oktober weidde, wordt nu ook in 2019 de Nederlandse inzending voor de Europese verkiezing, waaraan ons land voor het eerst mag meedoen. En dat zal nog meer publiciteit opleveren rond de bedreigde eik, want de monumentale boom moet wijken wanneer de A 58 in 2020 wordt verbreed van 4 naar 6 rijbanen. De 130 jaar oude boom kwam 30 jaar geleden in de middenberm terecht, toen veel bomen van landgoed Anneville gekapt moesten worden voor de aanleg van de weg. De verkiezing van "Boom van het jaar" leidde er wel toe

dat minister Cora van Nieuwenhuizen de kap nu heroverweegt. SBNL Natuurfonds wil de bij de verkiezing behorende geldprijs van €2.500 om de boom op te knappen, echter niet uitreiken aan RWS als die het geld gebruikt om de boom in stukjes te hakken. Zolang dat het plan is, reikt men de prijs alleen symbolisch uit! Lees ook: www.boomvanhetjaar.nl. (DR)

*SBNL Natuurfonds zet zich sinds 1981 in voor particulieren agrarisch natuurbeheer. Dankzij nalatenschappen in SBNL, een fondsenbeheerder die jaarlijks verschillende projecten subsidieert, o.a. voor landschapsherstel, bosaanleg en wandel- en fietspaden op particuliere grond. Ook beheert men zo'n 400.000 hectare eigen grond en is daarmee, in hectares, de grootste van het land. Vierhonderd eigen vrijwilligers zijn actief met het beheer van terreinen en kleine landschapselementen. Ook geeft SBNL een fraai eigen magazine uit, "Mijn Natuur", dat vier keer per jaar verschijnt. De abonnementsprijs bedraagt €16. Ga voor meer informatie naar: www.sbnlnatuurfonds.nl

Bagger

In Museum Jan Cunen is nog t/m 20 januari 2019 de interessante tentoonstelling "Bagger", het begin van de Nederlandse geschiedenis, te bezichtigen

Vindplaats Kessel het begin?

In de expositie "Bagger" staat de archeologische vindplaats Kessel (Lithse Ham) centraal. Kessel vormt, samen met de nabijgelegen vindplaats "Over de Maas" (Moordhuizen), de grootste archeologische vindplaats van Nederland. Bij baggerwerkzaamheden zijn en worden hier enorme hoeveelheden archeologische materia-

len naar boven gehaald, waaronder zwaarden, schilden en helmen, bijlen, gordelhaken, sieraden, aardewerk en ketels, munten, dierlijk botmateriaal en menselijke skeletresten met duidelijke sporen van geweld. Daarnaast zijn tientallen tuffen en kalstenen bouwfragmenten gevonden uit de Romeinse tijd (50 jaar v. Chr. tot 450 jaar na Chr.). Daarnaast verbinden we de vondsten met de vroegste historische bronnen van onze streken. Meer informatie vindt u op: www.museumjancunen.nl. (DR)

Groene Helden van Brabant

In Noord-Brabant zijn enorm veel vrijwilligers actief in en voor de natuur. Deze "Groene Helden" dragen bij aan een groene en gezonde leefomgeving. Via persoonlijke portretten zet de provincie zeven van hen in het zonnetje. Zo inspireert de provincie anderen voor de Brabantse natuur.

Johan de Vree coördinator opruimactie

Het zijn zeven interessante portretten van gedreven Brabantse natuurvrijwilligers, die elk op hun eigen manier bezig zijn om hun medemensen liefde voor de natuur bij te brengen en hen te laten genieten van een groene en duurzame leefomgeving. De Groene Helden werken bij een natuurorganisatie of op eigen initiatief en hun doelen en resultaten zijn heel divers. Zo werkt de één in een ontmoetingsplaats, de ander aan het behoud van weidevogels, weer een ander in een natuurpark en geeft er ook een les over natuur aan kinderen.

Eén van de zeven geportretteerden is onze vrijwilliger Johan de Vree (47) uit Lith, die keurig met onze fleecetrui aan, gefotografeerd is in zijn "werk-

gebied" de Lithse Ham, met op de achtergrond de Schotse Hooglanders die daar grazen. Johan houdt het hele oevergebied van de Maas, dat bestaat uit 250 hectare open water met diverse stranden en de gelijknamige recreatievoorziening, vrij van zwerfafval. Hij zorgt voor afvalbakken en containers. Ook treedt hij elk jaar als coördinator op van Landshapsbeheer bij de jaarlijkse opruimactie langs de Maas. Johan houdt ook, als voorzitter van de visvereniging "HSV De Brasem", de visvijver in "De Akkeren" schoon. Landshapsbeheer Oss pleegt, in overleg met Johan, regelmatig onderhoud aan het bosgebied bij de visvijver. Bekijk de portretten van Johan en de andere zes Groene Helden op www.brabant.nl/groenehelden. (DR)

Actie "Regenton" groot succes

De regentonactie van "Operatie Steenbreek", samen met 21 deelnemende bedrijven, was een groot succes.

Veel hergebruik van water

Van 17 oktober t/m 7 november zijn in de regio maar liefst 659 regentonnen met een kortingsbon van €20 verkocht, waarvan 130 in Oss. Dat betekent dat minstens 118.000 liter regenwater door inwoners van de gemeenten Bernheze, Landerd, Meijerijstad, Oss en Uden wordt opgevangen voor hergebruik. (DR)

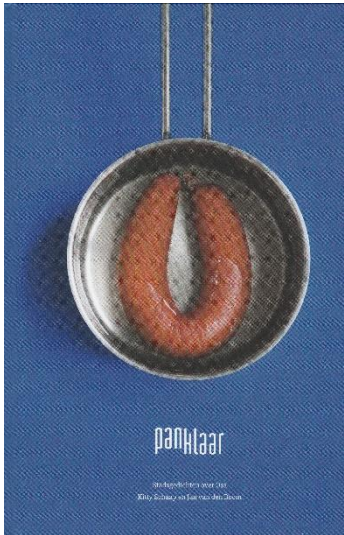
Johan de Vree. Onze coördinator opschoondag in de Lithse Ham (Foto: Marc Bolsius)

VanTosse in "Panklaar"

Het is niet onze gewoonte om in onze nieuwsbrief dichtbundels te bespreken. Maar we willen toch een keer een uitzondering maken in verband met de in november verschenen gedichtenbundel "Panklaar."

Natuurprojecten in dichtvorm

"Panklaar" is een fraaie - met oude, zeer oude, maar ook moderne foto's - geïllustreerde bundel met gedichten van de stadsdichters Kitty Schaap en Jan van den Boom, die de afgelopen jaren geplaatst werden in de Regio Oss en De Sleutel. We brengen die gedichtenbundel onder uw aandacht, omdat een aantal gedichten gewijd is aan projecten waarmee Landschapsbeheer een band heeft, zoals Landerij vanTosse, Het Putje, het oude zwembad, de Groenendijk, "We are Food", De Maas en de archeologische opgravingen. Interessant om te lezen, hoe een dichter die plekken omschrijft. De bundel is financieel mede mogelijk gemaakt door de gepensioneerdenvereniging UVG-N, Poëzie Podium Oss en het Stadsarchief. De bundel telt 84 pagina's, heeft een mooie kartonnen kaft, bevat zo'n 60 gedichten en is voor €9,95 te koop bij boekhandel Derijks en het Stadsarchief. (DR)

Ecologische verbindingzone 't Mun is klaar

De inrichting van de ecologische verbindingzone 't Mun is helemaal klaar. Hierdoor is er een aaneengesloten begrazingsgebied ontstaan van ongeveer 50 hectare.

Geen recreanten in gebied

Het gebied kenmerkt zich door stukken open grasland, afgewisseld met oudere en jongere bossen. Ook zijn er diverse poelen aangelegd, die fungeren als stapstenen voor amfibieën en reptielen. Het gebied wordt momenteel begraasd door zeven taoussen (één stier, drie koeien en drie kalfjes) en wordt nu nog gescheiden gehouden van de begrazingsgebieden in Herperduin en de Maashorst. Dit om de huidige dieren te laten wennen en omdat in het eerste jaar de verrijgde vegetatie opgevreten moet worden, zodat de natuur zich optimaal kan herstellen. Men verwacht het gebied over één jaar open te maken, zodat er een groot begrazingsgebied ontstaat van Herperduin naar De Maashorst. Hierdoor kunnen de dieren lopen vanaf het Klompven in Herperduin tot aan de Slabroekse Bergen in de Maashorst. Het gebied wordt niet opengesteld voor recreanten. Daar zijn twee redenen voor. Ten eerste om de natuurwaarde te bevorderen. Ten tweede omdat het gebied nogal smal is en er over de twee ecoducten, die in 2014 geopend werden, geen mensen mogen lopen. (DR)

Onderzoek naar Peelrandbreuk

In Uden werd op 11 september door medewerkers van de V.U. Amsterdam, voor onderzoek van de bodem, een sleuf in de Peelrandbreuk gegraven. De sleuf had een lengte van 25 meter, een breedte van 8 meter en een diepte van 3 meter.

Wijst, een bijzonder fenomeen

Het onderzoek, dat veel aandacht kreeg in de pers, o.a. met een groot artikel in Dagblad Trouw van 20 oktober, richtte zich op de maatregelen voor bescherming en herstel van wijstgronden. De Peelrandbreuk loopt door heel Oost-Brabant en Limburg, tot voorbij Roermond en is in de Maashorst goed zichtbaar. De wijstgronden langs de breuk zijn hooggelegen, drassige gebieden, waar het ijzerrijke grondwater als kwel (wijst) omhoog komt. Anders dan normaal zijn de hoge gronden er dus nat en blijven de lager gelegen gronden droog, een bijzonder fenomeen. Tijdens het OER-festival De Maashorst, van 14 t/m 19 oktober, werden twee publieksdagen gehouden, die door ruim 1600 personen werden bezocht. Na het onderzoek, dat 10 weken duurde, werd de sleuf weer keurig dichtgegooid. (DR).

IVN-routes

Samen met de IVN-afdelingen en de inzet van vrijwilligers is de app "VN Routes" gerealiseerd. Gemaakt door natuurvrijwilligers voor natuurvrijwilligers.

Extra natuurbeleving

Met de app IVN Routes biedt IVN, naast natuurgidsenopleidingen en natuuractiviteiten met een gids, nu een extra gemakkelijke en leuke manier om de natuur te beleven. Je hebt nu de mogelijkheid om, wanneer je maar wilt, te wandelen en te fietsen door de mooiste natuur. Daarbij krijg je op je pad ook nog een stukje natuureducatie mee! Er staan al meer dan 90 routes in heel Nederland in de app en elke week komen er nieuwe bij. Alle routes zijn offline te gebruiken nadat de route is gedownload. Via het zoekscherm kan je een route zoeken aan de hand van diverse criteria. Zo zijn er o.a. routes voor kinderen en ouderen en kan er gericht gezocht worden op verschillende onderwerpen, zoals stadsroutes, strandroutes of paddestoelenroutes. (DR)

www.ivn.nl/ivnapp

Doe- en voedseltuin voor Nieuwe Hoeven

Op maandag 3 december werd door Johan van den Hout, gedeputeerde Natuur en Milieu van de provincie, en Adri van Osch van BrabantZorg het startsein gegeven voor de aanleg van een doe- en voedseltuin bij woonzorgcentrum De Nieuwe Hoeven in Schaijk.

Betere sociale contacten en gezonder leven

U kunt zich nog wel herinneren dat een dertigtal van onze vrijwilligers op 26 augustus 2015 het bosgebied rondom het zorgcomplex een grote beurt gaf. Verwaarloosde wandelpaden werden weer vrijgemaakt, zodat patiënten (ook met rollators) en bezoekers er weer goed konden wandelen. Ook werden bosjes gesnoeid.* Nu Nieuwe Hoeven aan het veranderen is van een traditioneel naar een "groen" verpleeghuis, gaat men de bewoners nog meer gelegenheden bieden om buiten te vertoeven. Dat leidt tot betere sociale contacten en een gezonder leven. Zo wordt er een 700 meter lange plukroute aangelegd, met eetbare plantensoorten. In het midden daarvan komt een voedselbos met o.a. hazelnoten, honingbessen, pruimen en perziken. Ook dieren krijgen een plek in het voedselbos, zoals kippen en Berkshirevarkens. De varkens helpen om de voedselcirkel rond te maken. Het groenafval en de voedselresten van het complex geeft men aan de varkens. Het groenafval wordt ook gebruikt om de bodem te bemesten. In een later stadium gebruikt men het vlees van de varkens voor de maaltijden van de bewoners. Zo helpen de varkens om de duurzaamheidsdoelen van BrabantZorg te realiseren. De vergroening van de Nieuwe Hoeven wordt mogelijk gemaakt dankzij een subsidie van de provincie in het kader van het project "Landschappen van allure, meer Maashorst". *Zie nieuwsbrief september 2015. (DR)

LOONBEDRIJF PETER LOEFFEN

Waterstraat 5, 5374 KB SCHAIJK • Tel.: 0486-461505 • Fax: 0486-464230

Zuiderwaterlinie wandelpad geopend

Op zondag 16 september werd in Grave het Zuiderwaterlinie wandelpad geopend door gedeputeerde Henri Swinkels van de provincie Noord-Brabant. Hiermee is Brabant een thematische wandelroute van meer dan 290 kilometer rijker.

Handige klapper met deelkaarten

Het nieuwe wandelpad voert langs de vestingsteden, forten en linielandschappen van de historische Zuiderwaterlinie. Het pad is volledig bewegwijzerd en is gerealiseerd door Routebureau Brabant in opdracht van de Alliantie Zuiderwaterlinie. Tijdens de opening van het wandelpad kreeg Henri Swinkels het eerste exemplaar van het Zuiderwaterlinie wandelboek. Henri liep de maanden voorafgaand aan de opening het wandelpad in 20 etappes, steeds begeleid door bekende personen uit het etappegebied. Het Zuiderwaterlinie wandelboek is de ideale leidraad om de Zuiderwaterlinie te ontdekken. Het is een klapper met gedetailleerde deelkaarten van de route, opgesplitst in etappes. Kortere wandelingen zijn eenvoudig uit te stippelen, want op de kaarten is het volledige wandelknooppuntennetwerk zichtbaar. Het boek bevat rijk geïllustreerde achtergrondinformatie over het erfgoed en vormt zo een waardevol naslagwerk. Het boek is verkrijgbaar voor €8,95 bij lokale informatiepunten langs de route. (DR)

www.zuiderwaterliniep.nl

Wandelaars van de wandeling in de buurt van Den Bosch

"Praktisch Alles Groen"

Op 17 oktober reikte wethouder Thijs van Kessel bij het bezoekerscentrum in Keent de prijzen uit van de dorpen- en wijkenwedstrijd "Praktisch Alles Groen", georganiseerd door Duurzaam Oss. Ook aanwezig waren regiodirecteur IVN Renske Visscher en Lodewijk Hoekstra. Hoekstra is Founder van Greenlabel en tv-tuinman o.a. van eigen Huis en Tuin.

Groene verbinding tussen bewoners

Er waren twaalf prachtige inzendingen ontvangen. Mooi om te zien hoe vanuit groene buurtkanjers zoveel energie aanwezig is om buurten, wijken of zelfs hele dorpen groener te maken. Vooral als de verbinding tussen bewoners daarbij wordt versterkt. De eerste prijs, t.w.v. €15.000, was voor het "slowpad", een natuurspeelpad bij het Elzeneindhuis in de Ruwaard in Oss, dat kinderen, volwassenen en ouderen met elkaar verbindt. De initiatiefnemers werden geprezen, omdat ze tijdens het maken van het plan zoveel contacten hadden gelegd tussen de buurt en de bewoners van het Elzeneindhuis. De tweede prijs, t.w.v. 10.000 euro, ging naar het project "Groene long vernieuwd". Dit idee verbindt twee wijken in Geffen en zorgt daar voor een stevige groenstructuur. Er zit wel een voorwaarde aan de tweede prijs, namelijk het betrekken van de inzending "De Groene Geer". De aanmoedigingsprijs ging naar het idee voor een herenboerderij in de omgeving van het Sibeliuspark in Oss. De wethouder sprak zijn waardering uit voor de enorme potentie dat het idee heeft. Het is nu nog te pril, maar hopelijk komt er volgend jaar een concreet plan als inzending. (DR)

50 jaar 't Heike

Het bekende Recreatiepark 't Heike in Nuland vierde op 9 september met veel feestelijkheden het feit dat vijftig jaar geleden, op 19 september 1968, de speeltuin door vrijwilligers werd opgericht.

Leuk dagje uit

De zusters van de Choorstraat in Nuland stelden destijds een terrein in erfpacht beschikbaar, waarop een hertenparkje, speeltuin en zwembadje werden aangelegd. Sindsdien is Stichting 't Heike, met steun van de gemeente, diverse instanties en bedrijven, uitgegroeid tot een grote recreatiegelegenheid met een grote kinderboerderij met heel veel verschillende dieren, (o.a. kangoeroes en eekhoorns), een grote speeltuin met houten speelwerkstukken en twee speelzwembaden met een diepte van 30 en 50 centimeter. Ook is er een educatief centrum, voorzien van een traplift en een invalidentoilet. Er is in de omgeving ook een ruime gelegenheid om te wandelen. Vooral voor veel ouderen uit de regio is 't Heike nog steeds een begrip. Ze hebben nog mooie herinneringen, vooral aan die eerste tijd, toen ze er met hun kinderen een dag naar toe gingen. En nu zie je hen er vaak weer terug, met hun klein- of achterkleinkinderen! (DR)

www.recreatieparktheikenuland.nl

Explosie van insecten

In de twee proefgebieden van het project "Partridge" vond het afgelopen jaar een explosie aan insecten plaats. In de gebieden werden "keverbanken" en "bloemblokken" geplaatst en daar kwamen veel insecten op af.

Al flinke toename

In Nederland is sinds de jaren zeventig 95 % van de patrijzen verdwenen door schaalvergroting en intensivering van de landbouw. Insecten zijn de afgelopen jaren met 75% teruggelopen, maar met de juiste maatregelen kunnen insecten zich snel herstellen. Daarom zijn Vogelbescherming Nederland, Brabants Landschap en Zeeuws Landschap in 2016 het project 'Partridge' gestart. Opzet was het verbeteren van de leefomgeving van de patrijs met als doel: 30 % meer biodiversiteit. Dit gebeurde door het

inrichten van twee beschermingsprojecten, Op 7 % van de akkers werden kruidenrijke akkerranden, bermen, houtwallen, bloemenblokken en (speciale patrijzen) hagen ingeplant. Daaronder ook mispel, die alleen nog in eeuwenoude heggen en houtwallen voorkomt. Na twee jaar lieten de cijfers al een toename zien: het aantal fazanten is verdubbeld en het boegbeeld van het project, de bedreigde patrijs, is met 25 % toegenomen. Niet alleen de hoeveelheid insecten, maar ook de diversiteit is opvallend. Een filmpje over patrijzen is te zien op www.oisterwijkinbeeld.nl/ natuurstreken. Meer info op www.interreg-project/partridge.nl. (DR)

Nature Today blijft groeien

Vermelden we in onze nieuwsbrief van juni dat het aantal lezers van de (gratis) digitale, dagelijkse nieuwsbrief van het 10-jarige "Nature Today" was gestegen tot 16.000, in oktober stond de teller al op 18.000

Zegt het voort!!

"Nature Today", waar biologen en kennisinstellingen dagelijks uitvoerige informatie (met foto's) over actuele onderwerpen op het gebied van zoogdieren, vogels, amfibieën en insecten publiceren, verzoekt de lezers van de nieuwsbrief om hun familie, vrienden en bekenden op de nieuwsbrief te attenderen, want meer dan 80% van de natuurliefhebbers kent deze belangrijke natuurnieuwsbron nog niet. (DR)

www.naturetoday.nl

400 bomen geplant in Oss

Op 12 december werd door wethouder Johan van der Schoot de eerste van negen zomereiken geplaatst bij de Arendsvlucht in Oss. Hiermee werd een start gemaakt van het planten van z'n 400 bomen. Deze bomen plant men in 2018 en in het voorjaar van 2019. Het uiteindelijke doel is om de komende jaren zo'n 3800 bomen in de gemeente Oss te planten in het kader van het boomstructuurplan (2016). (DR)

Tiny Forests in Brabant

De provincie Noord-Brabant stelt 150.000 euro beschikbaar, waarmee zeven Brabantse gemeenten veertien Tiny Forests*, oftewel minibossen, kunnen realiseren. De gemeenten vielen eerder buiten de boot, na een oproep van IVN-Nederland om partnergemeente te worden, maar kunnen, dankzij deze subsidie, alsnog aan de slag.

Alsnog aan de slag!

Begin juni zocht IVN (die 1,85 miljoen euro van de Postcodeloterij ontving) 24 gemeenten om zo'n 100 Tiny Forests te realiseren. Dat zijn dichtbegroeide inheemse bossen, ter grootte van een tennisbaan. Maar liefst 55 gemeenten meldden zich toen, waaruit twaalf gemeenten werden geselecteerd. Zij leggen de komende drie jaar in totaal 56 Tiny Forests aan in samenwerking met IVN, scholen en buurtbewoners. De gemeente Den Bosch behoorde tot de twaalf geselecteerde gemeenten. Maar zeven andere gemeenten dienden ook een aanvraag in, namelijk Boxtel, Breda, Dongen, Halderberge, Helmond, Oss en Roosendaal. Omdat hun aanvraag niet gehonoreerd werd, springt de provincie nu in. De provincie staat achter het initiatief omdat Tiny Forests bijdragen aan een gezonde, klimaatbestendige en groene leefomgeving. Daarom verleent men een subsidie van €150.000 die ervoor zorgt dat alle acht gemeenten hun plannen kunnen realiseren. (DR)

* Zie nieuwsbrief Juni 2018, P12

Boek bedreigde vogels

Bij de KNNV verscheen het boek "Bedreigde vogels". Een interessant boek voor vogelaars en iedereen die hart heeft voor vogels, natuur en landschap.

Vogels per landschapstype

Het boek is geheel gewijd aan bedreigde vogelsoorten. Het is geen somber boek. Het laat niet alleen zien wat er allemaal mis is in de vogelwereld, maar geeft ook tips over wat we allemaal kunnen doen om vogels te beschermen. Het boek behandelt bedreigde vogels per landschapstype: stad, bos, duin, kust, heide, hoogveen, moeras en boerenland. Het beschrijft niet alleen broedvogels, maar ook trekvogels, overwinteraars en vogelsoorten die bijna bedreigd zijn. Het boek telt 176 pagina's en kost €24,95, ISBN 9789050116688. (DR)

"Darwin in de stad" beste natuurboek 2018

De Jan Wolkers Prijs 2018 voor het beste natuurboek gaat dit jaar naar het boek "Darwin in de Stad" van de evolutiebioloog Menno Schilthuis. De Jan Wolkers Prijs is een initiatief van "Vroege Vogels", het Wereldnatuurfonds en de Volkskrant en werd dit jaar voor de zesde keer uitgereikt.

Dieren passen zich aan

De prijs, een bedrag van 5.000 euro en een tekening van Siegfried Woldhek, werd tijdens de uitzending van het NPO-radioprogramma "Vroege Vogels" op 15 oktober aan de schrijver door Karina Wolkers uitgereikt in Rijksmuseum Boerhave in Leiden. "Darwin in de stad" is een illustratie van het thema "stadsnatuur". Het is een rijk boek, boordevol met feiten en meningen, dat menigeen zal verrassen. Een wetenschappelijk verantwoorde stand van zaken rond onderzoek over de hele wereld, dat het aanpassingsvermogen van de natuur bevestigt. Dieren passen zich zó aan, dat op den duur zelfs hun DNA mee verandert. De jury bestond uit Karina Wolkers, Allard Stapel (Wereld Natuur Fonds), Jean-Pierre Geelen (Volkskrant) en Daniel Gulpers (Vroege Vogels). De andere genomineerden voor de prijs waren "Binnenstebinnen" van Jan Paul Schutten en Arie van 't Riet, "De Meerkroet" van Remco Daalder, "Rotgrond bestaat niet" van Gerbrand Bakker en "Wieren" van Miek Zwamborn. "Darwin in de Stad" telt 352 pagina's, en kost €24,99, ISBN 9789045036367. (DR)

Feestlied 20 jaar Landschapsbeheer

Refrein

Hee goade mee, dan goan we 'n bietje werken
Mi ons club in gebiedjes op bezoek.
Als we gewist zijn, dan kunde da wel merken.
En altijd is er koffie mi unne koek.

1. Er zijn veel plekskes in 't Osse, die onderhouden we heel goed. Paden, bomkes, velden en ook bossen. Doar zagen, snoeien, knippen en maaien we en ruimen al dieje rommel op as 't moet.

2. We hebben ok cranberry's ergens op een veld en hop en graan en unne flinke grote tuin. Da is allemaal te vinden in de Stelt. Doar poten, zaaien, schoefelen en oogsten we En verkopen we al dae grei en ok de juin.

3. In de Tolstraat gebeurt ok meer en meer. Op dinsdag klusjes mi wae spoed. 't Zenuwcentrum van 't landschapsbeheer machines, auto's, tractor, hout en materiaal en knappe koppen die weten hoe 't moet.

4. En alles wordt steeds opgeschreven de redactiegroep die doet dae schon in de nieuwsbrief, mi veul foto's van 't landschapsleven, dan kunnen we noa 't werken nog eens lezen en bekijken waeter allemaal is gebeurd en is gedaan.

5. We bestoan nu al wel 20 jaar Durrum is er hier nu een groot feest Drank en vlees en meer nog staan al klaar Dus eten, drinken, lachen, zingen en buurten maar. Ze zullen weten dat we zijn geweest!

De Koornbeemd b.v.

Cultuur- en Civieltchnische werken

Langendonkweg 11b 5345 HR OSS

www.dekoornbeemd.nl

Beuk geplant in Herinneringsbos VanTosse

Op vrijdag 14 december werd in het Herinneringsbos VanTosse een forse beuk geplant als herinnering aan onze oud-vrijwilliger Theo Ekstijn en zijn vrouw Mia.* De boom, waar nog een bankje bij komt, werd betaald uit een legaat van Theo.

Familie uit vele plaatsen

Bij de plantactie waren naast een viertal van onze vrijwilligers een tiental familieleden van Theo en Mia aanwezig, waaronder een zoon en kleindochter, twee broers van Theo en twee zussen van Mia en een oud collega van de school van Theo. Die waren uit een zevental plaatsen uit Brabant, Utrecht en Zuid-Holland gekomen. Ze werden voorafgaande aan de planting in Huize Cumberland met koffie en cranberrycake ontvangen en daarna rondgeleid door de tuinderij. Na afloop van de planting werd in Cumberland nog even nagepraat. (DR)

*Zie Nieuwsbrief Maart 2018, pagina 8

Nieuwe grensborden Oss4GlobalGoals in Oss

Op 1 november heeft wethouder Joop van Oorsouw, samen met het jeugdcollege, aan de Cereslaan in Oss het nieuwe grensbord "Oss4GlobalGoals, samen op weg naar een duurzame wereld" onthuld. Een tweede grensbord werd bij de Graafse-baan in Oss geplaatst.

Bamboe populair en duurzaam

Dit is een kroon op het jaar 2018, waarin Oss de titel "Meest Inspirerende Global Goals Gemeente van Nederland" mocht dragen. Speciaal voor Global Goals gemeenten zijn er duurzame grensborden ontwikkeld, van FSC-gecertificeerd bamboe. Bamboe is een snel groeiende plantensoort, die ook groeit in populariteit. Dat is mooi, zeker wanneer bamboe bijvoorbeeld aluminium vervangt als grondstof voor grensborden. Het FSC-logo toont aan dat bamboe op een eerlijke en duurzame manier wordt gewonnen. (DR)

Oss genomineerd voor Erfgoedprijs 2019

De gemeente Oss is, samen met Amersfoort, Leeuwarden en Rheden genomineerd voor de "BNG Bank Erfgoedprijs 2019". Die prijs, een bedrag van 25.000 euro, wordt op 28 maart 2019 voor de negende keer uitgereikt aan de beste erfgoegemeente van Nederland.

Actief inzetten op Cultureel Erfgoed

De BNG Erfgoedprijs is een initiatief van het "Erfgoedplatform van Kunsten '92" en stimuleert gemeenten om zich actief in te zetten op cultureel erfgoed, ook ter versterking van beleidsterreinen als toerisme, cultuur, onderwijs, sociale zaken, ruimtelijke ontwikkeling en economie. De prijs gaat naar een gemeente die op inspirerende wijze met zijn erfgoed omgaat en als voorbeeld kan dienen voor andere gemeenten. Hoofdsponsor is BNG Cultuurfonds. Daarnaast wordt een publieksprijs uitgereikt aan de gemeente die de meeste publieksstemmen weet te verkrijgen. (DR)

Groene schoolpleinen

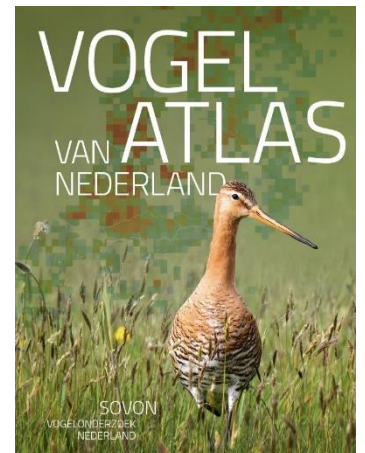
Tijdens de Nationale Buitenspeeldag dit voorjaar op 10 april ging de subsidieregeling "Schoolplein van de toekomst" van start, een actie die streeft naar groenere schoolpleinen.

Plek waar men graag wil zijn

Diverse organisaties, zoals Waterschap Aa en Maas, de provincie Noord-Brabant, het Prins Bernhard Cultuurfonds en het interbestuurlijk programma "Jong Leven" organiseren de regeling om schoolpleinen en hun omgeving gezond, klimaatbestendig, natuurlijk en avontuurlijk te maken. Schoolpleinen van de toekomst hebben veel voordelen: ze zijn aantrekkelijk en leerzaam, zorgen voor biodiversiteit, leveren een bijdrage aan het klimaat- en watervriendelijk maken van de omgeving. Het kunnen plekken zijn waar kinderen ouders en buurtgenoten ook ná schooltijd graag zijn. Onderzoek wijst uit dat kinderen op schoolpleinen met veel groen minder pestgedrag vertonen. De partners in de actie "Schoolplein van de Toekomst" doen mee aan een subsidieregeling waarmee maximaal 70% (tot een maximum van €14.000) wordt vergoed bij het groener maken van een schoolplein. Ook de gemeente Oss zet actief in op groene in plaats van stenen schoolpleinen. De gemeenteraad nam begin dit jaar al een motie aan om de vergroening van de schoolpleinen structureel te bevorderen en inmiddels zijn de eerste reacties van scholen al binnen. (DR)

Vogelatlas uitgereikt door minister

Op 24 november nam minister Carola Schouten het eerste exemplaar van de Vogelatlas in ontvangst. De uitreiking vond plaats bij de landelijke dag van SOVON in Apeldoorn.

Schitterend naslagwerk

Duizenden vogelaars gingen drie jaar op pad om alle vogels in Nederland systematisch in kaart te brengen. Dat resulteerde in de verschijning van het nieuwe boek "Vogelatlas van Nederland". De publicatie maakt duidelijk dat de vogelwereld de afgelopen 40 jaar behoorlijk op zijn kop is gezet. De Vogelatlas toont de veranderingen en de laatste stand van zaken omtrent de vogelpopulaties in ons land. Een schitterend naslagwerk van maar liefst 640 pagina's (dat 3,7 kilo weegt) met fraaie foto's, kaartjes en grafieken, waardoor je inzicht krijgt in de actuele verspreiding van broedvogels en wintergasten. Een "must" voor zowel de algemene natuurliefhebber als de professioneel geïnteresseerde. De prijs van het boek bedraagt €60,-. De achterban van SOVON krijgt korting. (DR)

www.vogelatlas.nl

"Paddenstoelen geluk"

Op 9 oktober verscheen bij uitgeverij Nijgh en van Ditmar het interessante boek "Paddenstoelengeluk - Van Vliegenzwam tot Toverchampignon" van de bekende paddenstoelenkenner Rob Chrispijn.*

Waarzeggers in het bos

Wat is er eigenlijk zo leuk aan paddenstoelen? Rob Chrispijn legt het in zijn boek uit. Paddenstoelen hebben iets geheimzinnigs en trekken zich niets aan van menselijke planning. Niet alleen hun vermogen om vanuit het niets in één nacht boven de grond te komen gaf paddenstoelen in de middeleeuwen een slechte naam. Zoiets moest wel het werk van de duivel zijn! Dit bijgeloof vinden we nog terug in sommige paddenstoelenamen, zoals duivelsbrood-russala en gewone heksenboleet. Rob Chrispijn houdt zich al 30 jaar bezig met deze fascinerende levensvormen. Wat zijn paddenstoelen precies? Wat doen ze en waar kun je ze vinden? Bij zijn zoektocht naar bijzondere soorten moest hij soms halsbrekend toeren uithalen en belandde hij in de meest wonderlijke situaties. We komen te weten hoe nuttig, lekker, giftig en geestverruimend paddenstoelen kunnen zijn en dat paddenstoelen fungeren als "waarzegger" in het bos, omdat ze laten zien hoe het er met de natuur voor staat in Nederland. Paddenstoelengeluk (ISBN-nr. 9789038806143) telt 248 pagina's en kost €20 in de boekwinkel. (DR)

*Naast paddenstoelenkenner is chemisch analist Rob Chrispijn ook vooral bekend als tekstschrijver van Herman van Veen en Hans Dorrestijn.

Essentaksterfte velt vele essen

Al vanaf 2010 kampen Natuurorganisaties en gemeenten met de Essentaksterfte, een uit Azië afkomstige boomziekte, die de komende jaren 30 tot 80% van alle exemplaren van deze fraaie oer-Hollandse boomsoort het leven zal kosten.

Weinig bomen zullen overleven

Essen zijn wijdverbreid in ons land; er zijn er vele miljoenen van aangeplant. Daarvan staat ruim 20% in Flevoland, waar de es eind jaren '80 massaal werd aangeplant in de nieuwe bossen. In Brabant staat zo'n 9%. De essentaksterfte wordt veroorzaakt door een schimmel het "vals essenvlieskelkje." Die schimmel verspreidt zich over grote afstanden via sporen in de lucht. Na de besmetting van de es worden vooral jonge takken in de middenkroon zichtbaar aangetast. Vaak ontwikkelt zich een oranje kleur op de takken. Ook bladeren kunnen aangetast worden en sterven dan af. Bij een aanhoudende aantasting sterven steeds meer takken af en uiteindelijk sterft de hele boom. Dat kan, zeker bij grote bomen, een proces zijn van meer dan 10 jaar. Vooral bomen tot 30 jaar zijn kwetsbaar.

Kappen is nu enige optie

In de gemeente Oss staan ruim 13.000 essen, waarvan er 42 zijn opgenomen op de lijst van bijzondere bomen. Verdeeld over de gehele gemeente zijn door de essentakziekte aangetaste bomen aangetroffen. Zeker 39% van de essen bevindt zich in een fatale fase. In februari werden er al ruim 200 gekapt in Deursen -Dennenburg, Geffen, Berghem en Lith. Vooral op de belangrijke doorgaande wegen in het buitengebied rondom Oss speelt de Es een zeer dominante rol in het landschap. Maar ook in park de Strepen in Ussen, het Elzen-eindpark in de Ruwaard en in

Vals essenvlieskelkje op een essentak

het "Waterleidingsbos" in Ma-charen staan duizenden essen. Er is op dit moment helaas geen bestrijdingsmiddel tegen de schimmel; kappen is nu nog de enige optie.

Inoculatie helpt misschien

Maar er zijn gelukkig ook essen die de dans weten te ontspringen en resistent blijken te zijn. Het centrum voor Genetische Bronnen van de Wageningen University & Research (WUR) wil de es voor Nederland behouden en doet nu onderzoek met die nog gezonde essen. Er zijn weer jonge boompjes van gekweekt. Om te kijken of die jonge essen ook echt resistent zijn tegen de essentaksterfte besmetten de onderzoekers die boompjes opzettelijk met de schimmelziekte. Het vals essenvlieskelkje wordt op kleine stukjes essenhout geënt (inoculatie) Deze stukjes hout met de schimmel worden met een sneetje in de bast tegen het hout van de es geplaatst. Hierna groeit de schimmel de es in, bij gevoelige essen verspreidt de schimmel zich niet. (DR)

Grote oplaag nieuwsbrief

Ook onze nieuwsbrief deelde in het succes van het jubileum.

Drukker bedankt

Vanwege de vrijwilligersdag (alle deelnemers kregen een exemplaar mee) en extra verspreiding was de oplage al ver-

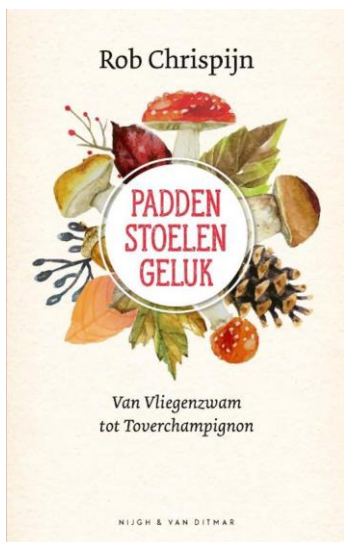
hoogd van 550 naar 750 exemplaren en onze drukkerij Kluijtmans rondde die oplaag - op eigen kosten - nog eens af naar 1.000 stuks. Zodoende konden we zo'n 400 exemplaren gratis verdelen over een groot aantal punten waar veel mensen komen om zo de bekendheid van onze organisatie te vergroten en om te proberen meer vrijwilligers en/of leden van de vriendenclub te krijgen. Zo kwam de nieuwsbrief in flinke aantallen terecht bij VVV, TIR, TIM, gemeente Oss, Stadsarchief, bezoekerscentrum De Maashorst, Infocentrum Keent, Boer Spierings, slagerij Peeters, boekhandel Derijks, de bakkers Lamers en slagerij-traiteur Arie Zeegers. (DR)

Oss weer Fairtrade Gemeente

Tijdens de landelijke Fairtrade week, "Empowerment van girls/women" die van 27 oktober tot 4 november gehouden werd, heeft de landelijke jury de Fairtrade titel voor de gemeente Oss herbevestigd. Oss is nu alweer voor het vijfde jaar Fairtrade Gemeente.

Toast op het resultaat

Dat betekent dat Oss zich dus weer twee jaar lang een Fairtrade Gemeente mag noemen. Dit is het mooie resultaat van een goede samenwerking tussen de gemeente en de Fairtrade werkgroep van Platform Global Goals Oss. De jury preeft de gemeente Oss ook met de opening van haar Fairtrade bedrijfsrestaurant in mei van dit jaar. Op woensdag 12 december werd tijdens het jaarlijkse ontmoetingsmonument in het gemeentehuis een toast uitgebracht op het behaalde resultaat met alle Fairtrade ondersteuners. (DR)

Haardhout te koop
 Los gestort €50 per m³
 Gestapeld €75 per m³
 De haardblokken zijn af te halen op dinsdagmorgen van 9.00 tot 12.00 uur op onze Landschapswerf aan de Tolstraat 3, 5342 NH Oss.

Vorstengrafzwaard even terug in Oss

Voor slechts enkele weken, van 5 t/m 20 januari, keert het Vorstengrafzwaard terug naar Oss.

Relatie met tentoonstelling "Bagger"

Dat heeft alles te maken met de onthulling van de nieuwe rotonde naast het museum, met daarop een metershoge replica van het rondgebogen zwaard en de urn waarin het is gevonden. Dit zijn iconen van Oss! Ze behoren tot de opvallendste en meest waardevolle stukken uit het Vorstengraf van Oss, de grootste grafheuvel van Nederland. Unieke vondsten uit de ijzertijd, opgegraven in 1933 en sindsdien bewaard in het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden. Nu zijn ze weer thuis en tonen ze ons het internationale belang van het Osse erfgoed. De presentatie van de vondsten uit het Osse Vorstengraf sluit aan bij de tentoonstelling "Bagger" - Het begin van de Nederlandse geschiedenis oer de archeologische vindplaats bij Kessel, die ook nog te zien is t/m 20 januari. Zie ook het artikel op pagina 11. (DR)

Groene Haltes

Wandelaars kunnen nu gemakkelijker met de bus naar de mooiste natuurgebieden van Brabant reizen. Provincie Noord-Brabant, Routebureau Brabant en openbare vervoerders Arriva en Hermes introduceren negen Groene Haltes. De Groene Haltes liggen vlakbij Brabantse natuurgebieden en zijn het startpunt voor een wandeling.

Reis plannen via website

Groene Haltes zijn te herkennen aan het groene label op het bushaltebord. Wandelaars kunnen op de website Bravo.info/groene-haltes hun reis plannen naar een halte. Elke Groene Halte heeft een informatiepaneel, waarop de wandelknooppunten in het natuurgebied te zien zijn. Pijlen wijzen de wandelaar vanaf de bushalte de weg naar het knooppuntennetwerk. De Groene Haltes maken dat het niet meer noodzakelijk is om met de auto of de fiets naar een natuurgebied te reizen. Meer informatie over de negen Groene Haltes en de nabijgelegen natuurgebieden, waaronder o.a. Het Bossche Broek, de Loonse en Drunense Duinen en De Maashorst, is te vinden op de website. (DR)

www.visitbrabant.com/nl/rou-tes/wandelen/groene-haltes-2018

Vriendenclub

Er kwamen de afgelopen periode weer vijf nieuwe leden van onze vriendenclub bij, namelijk de heer G. de Jong, mevrouw S. Hoogedoorn, de heer P. van Mook en De Zwaan Verhuur. Alle vier uit Oss. En de heer Audenaerd uit Ravenstein. (DR)

Duits lijntje verkocht

De gemeente Meierijstad heeft het Duits Lijntje gekocht van ProRail. De bijna 150 jaar oude spoorlijn wordt al lang niet meer gebruikt. De gemeente wil op deze plek meer mogelijkheden voor natuur en fietsroutes creëren.

Spoorweghistorie

De spoorlijn Boxtel-Wesel, ook wel het "Duits lijntje" genoemd, werd in 1878 aangelegd door de Noord-Brabants-Duitsche Spoorwegmaatschappij. De lijn verbond het Duitse Wesel met het Nederlandse Boxtel via Gogh, Gennep, Uden, Veghel en Schijndel. De lijn maakte deel uit van de internationale spoorverbinding tussen Londen, Vlissingen, Berlijn en Sint Petersburg. Die snelle verbinding werd destijds ook gebruikt door tsaren, keizers, koningen en diplomaten. Sinds 1950 rijden er geen passagierstreinen meer en in 2004 werd ook het goederenverkeer beëindigd. Na de opheffing liet de gemeente Veghel, met steun van de provincie, een drietal onderzoeken doen om het Duits lijntje te heropenen. Zo zou een personenverbinding via lightrail met Uden of een goederenverbinding van de containerterminal met het hoofdspoorwegnet gerealiseerd kunnen worden. Maar in 2015 werden deze plannen voorgoed afgevoerd. Omdat er geen treinen meer rijden, heeft de natuur het spoor in bezit genomen. Om dit verder te stimuleren, wil de gemeente nu verschillende landschappen aan elkaar gaan koppelen en wandelroutes op en langs het spoor aanleggen. Het plan is om ook een fietsverbinding te realiseren tussen de natuurgebieden Het Groene Woud en De Maashorst met een aansluiting op de snelfietsroute tussen Veghel en Uden. (DR)

Slabroekse Bergen bij begrazingsgebied

Vanaf 11 december worden ook de Slabroekse Bergen in Uden (of "Slabroekse Heide:") begraasd. Exmoor pony's zorgen nu dat de vergrassing van de heide wordt tegengegaan. Later komen er andere grote grazers bij, die het opschot van kleine boompjes eten.

Voorlopig nog tussenraster

De Slabroekse Bergen zijn als laatste toegevoegd aan het begrazingsgebied in de kern van de Maashorst. Dat kon doordat de Karlingerweg recent werd afgesloten voor gemotoriseerd verkeer. Deze weg is oversteekbaar gemaakt voor de grote grazers. ARK Natuurontwikkeling heeft het afgelopen jaar hard gewerkt om van de lappendeken van begrazingsgebieden in de Maashorst één geheel te maken. Straks zullen de grote grazers vanaf Herperduin in Oss via 't Mun, de Kannersberg/Munse Heide en de Brobbelbies naar Slabroekse Bergen kunnen lopen. Maar zover is het nog niet: voor een paar maanden is er nog een tussenraster dat de Slabroekse Bergen scheidt van de rest van het begrazingsgebied. De zes Exmoor pony's moeten zich eerst goed thuis voelen in de Slabroekse Bergen, dan zullen ze later steeds naar dit gebied terugkomen. Zo blijft daar begrazing plaatsvinden. Overigens blijft ARK nog een extra, zesde jaar actief in de Maashorst. Er ligt nog werk om af te maken. Ook moet de regio de opvolging nog beter regelen. (DR)

Van het land direct naar de klant!

Groenten, Fruit, Verse salades, Boeren zuivel, Kaas, Vlees, IJs, Streekproducten en Geschenken

Wist u dat de familie Spierings, naast het melkvee bedrijf en de sierviskwekerij, ook een Landwinkel heeft? Hier vindt u een ruim assortiment verse producten uit de regio, waaronder VanTosse streekproducten. Kom snel eens langs, wij helpen u graag!

Onze openingstijden:
 ma gesloten
 di t/m vr 10:00 - 18:00
 za 9:00 - 17:00

Spierings Vis U vindt ons aan de Oijenseweg 284 in Oss, net buiten de Oijense Zij naast Spierings Vis.

Oijenseweg 284 - Oss - www.landwinkelspierings.nl

Weijen 77a 5388 HM Nistelrode
 T. 0412- 61 10 04
 E. info@vanliempdtuinenpark.nl

Tuin & Bosbouwmachines
Beregeningsmaterialen
Gereedschappen
Service & Reparatie

www.vanliempdtuinenpark.nl

**Nu ook op
 DONDERDAG**

**ZOTTE
 ZATERDAG
 EXTRA*
 KORTING
 OP DIESEL/BENZINE/LPG**

(*Op basis van de DK brandstof adviesprijs. Deze korting vervangt de huidige korting)

Servicestation de Kock, Full-service tankstation aan de voorzijde. Self-service aan de achterzijde. 10L getankt, 2 euro korting op een wasprogramma naar keuze.

HESCHEWEG 223 OSS

MUIFEL

BROUWERIJ

Zin in een Muifelproeverij?

Bezoek ons nieuwe proeflokaal op de Vikingenweg 5 in Oss.

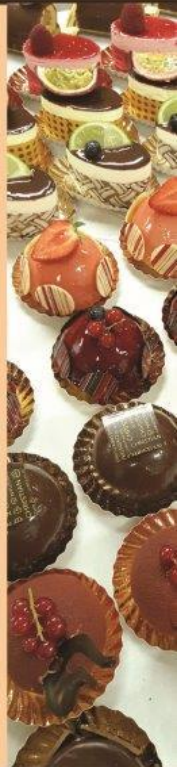
Open op afspraak 06 - 4056 0581

www.muifelbrouwerij.nl

Bijzonder smaakvol!

Terwaenen 28
 5341 DG Oss

[@ossetrotse](https://www.facebook.com/ossetrotse)
 Christian Chocolaterie Patisserie

Werkgroep Landschapsbeheer Oss

Werkdagen en mededelingen

Werkschema 2019

Januari

Vrijdag 4, vrijdag 11, woensdag 16, vrijdag 25
NB Zaterdag 5 januari Nieuwjaarsbijeenkomst

Februari

Zaterdag 2, vrijdag 8, woensdag 13, vrijdag 22

Maart

Zaterdag 2, vrijdag 8, woensdag 13, vrijdag 22,
Vrijdag 29

Werktijden

De werktijd op de werkdagen is van 9.00-12.30 uur. Werklocatie en verzamelplaats worden tijdig per mail bekend gemaakt. Ook langere werktijden en extra werkdagen worden per mail doorgegeven.

Inlichtingen en aan- of afmeldingen

Inlichtingen en aan- of afmeldingen kunt u mailen naar wergroep@landschapsbeheer-oss.nl of naar pr@landschapsbeheer-oss.nl. U kunt ook bellen naar 0412-642368.

Telefoonnummers

Henk Smouter (algemeen/projectcoördinator) 06-54288252
Tonnie van Hooff (coördinator beheer) 06-37456820 (ook tijdens de werkdagen).

Klusjesochtend

Iedere dinsdag klusjesochtend op onze Landschapswerf aan de Tolstraat 3, 5342 NH Oss tussen 9.00-12.00 uur.

In memoriam Jan van Bernebeek

Op 18 september is onze oud-vrijwilliger Jan van Bernebeek op 74-jarige leeftijd na een kort ziekbed overleden. Hij werd op 22 september in het crematorium in Uden gecremeerd.

Jan, die in 2003 bij Landschapsbeheer kwam werken, was een hele sterke en zeer behulpzame man, die altijd voor iedereen klaar stond. Hij was altijd bereid om de zwaarste klussen op te knappen en was in de beginperiode van Landschapsbeheer één van de eersten die met een kettingzaag kon werken. Naast zijn werk bij ons was bewegen heel belangrijk voor Jan. Jarenlang heeft hij hardgelopen, halve marathons en lange tochten. Toen echter in 2012 de ziekte van Parkinson bij hem werd geconstateerd, kon dat niet meer en is hij gaan wandelen, heel vaak met zijn vaste wandelmaatje en oud-medevrijwilliger Wil Peters. In 2014 moest Jan helaas stoppen bij Landschapsbeheer. We zullen nog

heel lang aan Jan denken en hopen dat zijn vrouw Dini de kracht vindt om zonder haar maatje verder te gaan. Daarbij wordt zij gelukkig gesteund door haar dochter Linda en haar schoonzoon Jurriën.

Dick Roza

Eric Megens beheerder Tolstraat

Per heden is Eric beheerder geworden van de Tolstraat. In principe werkt hij alle ochtenden, maar is niet altijd op de werf aanwezig: als men hem nodig heeft voor kleding of iets anders, bel hem of maak een afspraak. (DR)

Mutaties Vrijwilligersgroep

De afgelopen drie maanden mochten we weer acht nieuwe vrijwilligers begroeten. Maar we moesten helaas ook zeven van onze mensen van de vrijwilligerslijst afvoeren.

Afscheid van Henk van Grunsven

De eerste nieuweling was Inge van Nistelrooij (38) uit Oss, die in de tuinderij kwam werken. Vervolgens kwam Hans van Oorsouw (66) eveneens uit Oss erbij, die zijn eerste werkdag had op 28 september in het Herinneringsbos. De derde nieuweling, óók uit Oss was Fikret Keles (59) die zijn debuut maakte op de natuurwerkdag in Geffen op 3 november. Daar schreven we ook Irene Arts uit Oss bij op onze vrijwilligerslijst. En dan waren er nog Katja Loermans (35) uit Oss, die werk vond in de tuinderij. De laatste nieuwe vrijwilliger die we inschreven was Taco Lucas (63) uit Berghem. Hij maakte kennis met onze werkgroep op 1 december. Met verdriet nemen we afscheid van onze vrijwilliger van het eerste uur Henk van Grunsven, die wegens zijn slechte gezondheid helaas niet meer kan meedoen, zo deelde zijn dochter ons mee. Henk zette zich altijd voor 200 % in en werkte altijd met heel veel plezier. Landschapsbeheer was echt zijn ding! Tevens werden afgevoerd: Gijsje van der Aa, Cor de Groot, Gerrit Hoefnagels, Maartje Janssen, Simeon Janssen, Harrie Peters en Gaston Smits. In de bijgevoegde fotogalerij is ook nog een foto van Annette Vreeling uit Oss opgenomen, die in de tuinderij werkte, maar die we in ons vorige nummer helaas vergaten te vermelden.

Het totaal aantal vrijwilligers bedraagt nu 172. (DR)

Inge

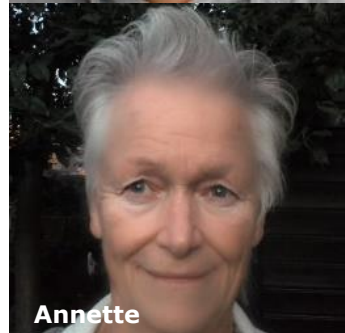
Hans

Fikret

Katja

Annette

Taco